

Letnik 1917.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CCXXX. — Izdan in razposlan 28. dne decembra 1917.

Vsebina: (Št. 501—503.) 501. Zakon o zavarovalni pogodbi. — 502. Ukaz o razveljavi omejitev pogodbene svobode za nekatere skupine zavarovalnih pogodb. — 503. Ukaz o pravilih in zavarovalnih pogojih zavarovalnic na vzajemnost.

501.

Zakon z dne 23. decembra 1917. l.

o zavarovalni pogodbi.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora
zaukazujem tako:

I. Poglavje.

Predpisi za vse zavarovalne stroke.

1. Poglavje.

Obči predpisi.

§ 1.

(1) Kdor ponudi zavarovalcu, da bi sklenil zavarovalno pogodbo, jo podaljšal ali izpremenil, ostane na ponudbo vezan, če ni izrečno določen krajši rok, štirinajst dni, ako je pa pred odločbo o ponudbi treba zdravniške preiskave, mesec dni.

(2) Zavarovalcu stavljen ponudba, da bi se sklenila zavarovalna pogodba, je le obvezna, ako so obči zavarovalni pogoji v ponudnici, porabljeni, ko se je stavila ponudba, ali ako so se izročili ponudniku, preden je stavil ponudbo.

(3) Rok se prične s potekom dneva, katerega se je ponudba izjavila ali odposlala.

(4) Daljši rok se more ustanoviti le s pismenim dogovorom s tem, da se koledarsko določi zadnji dan roka.

§ 2.

(1) Ako se vsebina zavarovalne listine razlikuje od obvezne ponudbe (§ 1, odstavek 2), velja kakor da je zavarovatelj odobril razliko, ako ni ugovarjal v enem mescu po prejemu zavarovalne listine.

Razliko
zavarovalna
listina od
ponudbe.

(2) Da je odobril to razliko, pa je smatrati le tedaj, ako je zavarovalec s posebnim pismenim poročilom, ki se je poslalo hkratu z zavarovalno listino, opozoril zavarovatelja na to, da more zaradi razlik od svoje ponudbe ugovarjati v teku

enega mesca. Pri zavarovanju življenja in pri zavarovanju zoper nezgode je zavarovatelj v pismenem poročilu vrhutega posebej opozoriti na posamezne razlike.

(3) Ako zavarovalec ni izpolnil teh predpisov, je razlika za zavarovatelja neobvezna in vsebino ponudbe je smatrati za dogovorjeno.

(4) Na dogovor, s katerim se zavarovatelj odreka, da bi pogodbo izpodbijal zaradi zmote, se zavarovalec ne more sklicevati.

§ 3.

Navedba
okolnosti
nevarnosti.

(1) Ako je zavarovatelj ob sklepu pogodbe neresnično ali nepopolno odgovoril na vprašanja o znatnih okolnostih nevarnosti, ki mu jih je določeno in nedvoumno stavil zavarovalec z vprašalno polo ali sicer v pisni obliki, more zavarovalec odstopiti od pogodbe, kakor da bi ne bila sklenjena (odstop).

(2) Ako se ni vprašalo na oznamljeni način ali sploh ne, more zavarovalec le odstopiti, ako je zavarovatelj ob sklepu pogodbe zamolčal znatno okolnost nevarnosti z namenom, da bi naredil škodo (zvičajno), ali jo je iz velike nemarnosti navedel nepravilno.

(3) Znatne so tiste okolnosti nevarnosti, ki so v stanu vplivati na zavarovalčevo odločitev, da sploh sklene pogodbo ali da jo sklene po dogovorjenih pogojih. Vsaka okolnost nevarnosti, na katero meri pismeno vprašanje zavarovalca v določnem nedvoumnem besedilu, velja v dvomu za znatno.

§ 4.

Odstop je
izključen.

Odstop je izključen:

1. ako je zavarovalec, ko je sprejel ponudbo, vedel ali je moral vedeti, da je odgovor na vprašanje, stavljeno zavarovatelju, nepopoln ali neresničen ali da se je znatna okolnost nevarnosti zamolčala ali navedla nepravilno;

2. ako zavarovatelj sploh ni odgovoril na vprašanje, mereče na okolnost nevarnosti, razen ako je bilo po tem, kako se je stavilo vprašanje,

in po njegovi zvezi z drugimi vprašanji smatrati to, da se ni odgovorilo, za potrditev ali zanikanje;

3. ako zavarovatelja ne zadeva krivda za nepravilni ali nepopolni odgovor (§ 3, odstavek 1);

4. ako je zamolčana ali nepravilno ali nepopolno navedena okolnost nevarnosti odpala, preden je nastopil zavarovalni primer, ali ni vplivala niti na nastop zavarovalnega primera niti na obseg dajatve, ki je naložena zavarovalcu, razen ako zavarovatelja zadeva zvičajnost.

§ 5.

(1) Ako sklene pogodbo zastopnik zavarovatelja, pride za zavarovalčevo pravico odstopa v poštev tudi zastopnikova vednost, zvičajnost in krivda.

Sklep
pogodbe po
zastopniku
zavarovatelja.

(2) Ta predpis se ne uporablja, ako je oseba, ki ji je zavarovalec poveril posredovanje ali sklepanje zavarovalnih opravil, nastopala hkratu za zavarovatelja.

§ 6.

(1) Zavarovalec more odstopiti le v teku enega mesca potem, ko je izvedel za pomanjkljivost navedb; odstop se mora pismeno izjaviti zavarovatelju.

Izjava od-
stopa.
Učinek na
premijo.

(2) Ako odstopi zavarovalec, mu gre premija do konca zavarovalne dobe, v kateri je izvedel za pomanjkljivost navedb.

§ 7.

(1) Pogodba je nična, ako je v času, ko se sklene, že nastopil zavarovalni primer ali je že odpala možnost njegovega nastopa.

Zavarovanje
za ne več
obstoječo
nevarnost.

(2) Ako se je pa dogovorilo, da se nanašaj zavarovanje na čas pred sklepom pogodbe, je pogodba nična le toliko, kolikor je ob nje sklepu ali zavarovalec vedel, da zavarovalni primer ne more nastopiti, ali je zavarovatelj vedel, da je zavarovalni primer že bil nastopil.

(3) Ako je zavarovatelj ob sklepu pogodbe vedel, da je že bil nastopil zavarovalni primer, gre zavarovalcu, ako ni tudi vedel o nastopu zavarovalnega primera, premija do konca zavarovalne dobe, v kateri je to zvedel.

(4) Ako sklene pogodbo zastopnik zavarovatelja, se ustrezno uporabljajo predpisi § 5.

§ 8.

(1) Zavarovalec mora izročiti zavarovatelju listino o zavarovalni pogodbi (zavarovalno listino, polico, knjižico za uda), ki jo je v redu podpisal.

(2) Ta listina mora obsegati obče zavarovalne pogoje in vsa dogovorjena posebna pogodbeno določila.

(3) Ponudnica in zavarovalna listina mora biti lahko in razločno čitljiva.

§ 9.

(1) Zavarovatelj lahko zahteva na svoje stroške novo izdajo uničene ali izgubljene zavarovalne listine.

(2) Zavarovalec lahko določi, da je izpolnitev te zahteve odvisna od prejšnje razveljave listine, ako mora po pogodbi plačati imetniku ali prirobniku listine ali le, če se listina pokaže ali vrne.

(3) Za razveljavo zavarovalnih listin je pristojno zborni sodišče prve stopnje, v čigar okolišu je sedež zavarovalca ali njegove podružnice.

§ 10.

(1) Zavarovatelj more vsakčas na svoje stroške zahtevati prepise vseh izjav, ki jih je podal on ali ki so se podale za njega nasproti zavarovalcu z ozirom na pogodbo. Zavarovalec ga mora opozoriti na to pravico. Stroške prepisov mora na zahtevanje založiti zavarovatelj.

(2) Ako potrebuje zavarovatelj take prepise za opravo dejanj, ki so vezana na določen rok, in ako mu jih ni izročil zavarovalec že prej, se čas od stavljenosti zahteve do prihoda prepisov ne všteva v rok.

§ 11.

(1) Dogovor, da naj spore iz zavarovalne pogodbe odloča razsodišče, je ničen.

Razsodišče.

(2) Dogovori se pa lahko, da naj višino dajatev, ki je naložena zavarovalcu, določi razsodišče. Na njega sestavo in postopanje se uporabljajo predpisi civilnega pravnega reda o razsodniškem postopanju. Na ta dogovor se zavarovalec ne more sklicevati, ako odreče dajatev.

§ 12.

(1) Ako ima zavarovatelj svojo občo podsojnost v tuzemstvu, je vlagati zoper njega tožbe iz zavarovalnega razmerja na sodišču, na katerem ima svojo občo podsojnost.

Krajevna podsojnost.

(2) Ako je vzel zavarovatelj zavarovanje v svojem obrtnem ali kmetijskem obratu, se morejo vlagati zoper njega tožbe iz zavarovalnega razmerja tudi na sodišču, v čigar okolišu je obrtni zavod ali kmetijsko posestvo.

(3) Dogovor, da se morejo vlagati tožbe zoper zavarovatelja na sodišču na sedežu zbornega sodišča prve stopnje, v čigar okolišu je stanovanjske ali obrtni zavod ali kmetijsko posestvo zavarovatelja, je dopusten.

(4) Vse druge podsojnosti so izključene.

(5) Za tožbe, ki se vlagajo iz zavarovalnega razmerja zoper zavarovalca, je pristojno tudi sodišče, v čigar okolišu je zavarovalčeva podružnica, ki je sklenila pogodbo.

§ 13.

(1) Za naznanila in izjave, ki jih naj podaja zavarovalcu na podstavi tega zakona zavarovatelj ali tretja oseba se lahko pogodi pismena oblika.

Naznanila in izjave.

(2) Kolikor ta zakon ne določa kaj drugega, dobi izjava, ki jo je podati nasproti drugemu, moč šele tedaj, ko mu dojde.

Zavarovalne listine.

Razveljava in nadomestna listina.

Pravica do prepisov.

(3) Da se je kdo držal roka za naznanilo ali izjavo, velja, ako se naznanilo ali izjava odpošlje v teku roka.

§ 14.

Zavarovalec je znana okolnost, ki jo je naznaniti.

Pravnih škod, ki so po tem zakonu ali po zavarovalni pogodbi združene s tem, da se je naznanilo opustilo ali zakasnilo, ne more uveljavljati zavarovalec, ako je v času, ko bi mu bilo moralo dojeti naznanilo, primerno vedel za okolnost, ki jo je naznaniti.

§ 15.

Prememba stanovanja.

(1) Ako je zavarovatelj premenil svoje stanovanje, premembe pa ni naznanil zavarovalcu, za došča za izjavo, ki jo je podati nasproti zavarovatelju, da se pošlje pismo na zadnje zavarovalcu znano stanovanje. Izjava dobi moč v času, v katerem bi bila ob rednem pošiljanju došla zavarovatelju, če bi ne bil premenil stanovanja.

(2) Ako je vzel zavarovatelj zavarovanje v svojem obrtnem obratu, se primerno uporabljajo predpisi odstavka 1, ako se preloži obrtni zavod.

§ 16.

Pogodbena kazen.

Pogodbene kazni ima sodnik pravico znižati. Nasprotujoči dogovori so nični.

§ 17.

Preračun roka.

(1) Ako je trajanje zavarovanja določeno po dnevih, tednih, mescih ali po dobi, obsegajoči več mesecev, se prične zavarovalčevo jamstvo opoldne tistega dne, katerega se sklene pogodba in neha opoldne zadnjega dneva roka.

(2) V ostalem se predpisi členov 328 do 330 trg. zak. primerno uporabljajo na vse v tem zakonu in v pogodbi določene rokove.

§ 18.

Za določeni čas dogovorjeno zavarovalno razmerje se molče podaljša; trajno zavarovanje.

(1) Ako se je za določeni čas dogovorjeno zavarovalno razmerje podaljšalo molče, obstaja dalje za čas ene zavarovalne dobe. Ako se je dogovorilo, da veljaj tako zavarovalno razmerje za podaljšano, ako se ne odpove pred potekom pogodbenega časa, velja podaljšanje vsakokrat k večjemu za eno zavarovalno dobo.

Ako se je sklenilo zavarovalno razmerje na nedoločen čas (trajno zavarovanje), ga moreta obe

stranki odpovedati le za konec tekoče zavarovalne dobe. Rok odpovedi mora biti za obe stranki enak in ne sme znašati manj nego en mesec in ne več nego tri mesece. Tej pravici odpovedi se je moči porazumno odreči za določeno dobo z veljavnostjo za obe stranki.

§ 19.

(1) Zahteve iz zavarovalne pogodbe zastarajo v treh letih; zastaranje se prične s sklepom koledarskega leta, v katerem se je mogla zahtevati dajatev. Pravica do prejemanja rente zastara v desetih letih; zastaranje se prične s sklepom koledarskega leta, v katerem se je moglo zahtevati dajanje rente.

Zastaranje zahtev.

(2) Ako se je zahteva oglasila pri zavarovalcu, je zastaranje zavirano dotlej, da dojde pismena odločba zavarovalca.

§ 20.

(1) Dogovor, da bodi zavarovalec oproščen dolžnosti dajatve, ako se zahteva dajatve ne zglaši pri zavarovalcu v določenem roku, je ničen.

Določitev roka za zavarovalno zahtevo.

(2) Pač pa se lahko dogovori, da bodi zavarovalec oproščen dolžnosti dajatve, ako se dajatev ne zahteva sodno v teku določenega roka. Rok pa ne sme znašati manj nego šest mesecev in se prične s potekom dneva, katerega je zavarovalec nasproti zavarovatelju ali upravičenemu prejemniku s priporočenim pismom odklonil zoper njega stavljen zahtevo z navedbo roka in z njegovim potekom združene pravne posledice.

§ 21.

(1) Z razglasitvijo konkurza o zavarovalčevi imovini se razveže zavarovalna pogodba, pri zavarovanju škod pa šele s potekom enega mesca po razglasitvi konkurza.

Učinek konkurza in poravnalnega postopanja.

(2) Zavarovalec si more za primer, da se razglaši konkurz ali poravnalno postopanje o zavarovateljevi imovini, izgovoriti pravico, da odpove pogodbo z enomesečnim odpovednim rokom.

(3) Ako zavarovalna pogodba prestane v zmislu odstavkov 1 ali 2, mora zavarovalec vrniti za čas po prestopu pogodbe plačano premijo.

§ 22.

Prilni predpisi.

Na dogovore, ki se razlikujejo od predpisov §§ 1, 2, odstavek 1 do 3, 3 do 6, 7, odstavek 3, 10, 11, odstavek 2, 12, 13, odstavek 2 in 3, 14, 15, 18, 19, 20, odstavek 2, 21, zavarovatelju na škodo, se zavarovalec ne more sklicevati.

2. Poglavlje.

Pravice in dolžnosti iz pogodbe.

§ 23.

Premija, plačnost, doplačilo.

(1) Zavarovatelj mora plačevati dogovorjeno premijo.

(2) Ako v pogodbi ni določeno kaj drugega, je plačati prvo ali enkratno premijo takoj po sklepu pogodbe, vsako naslednjo premijo na prvi dan vsakočasne zavarovalne dobe.

(3) Plačati prvo ali enkratno premijo je dolžen zavarovatelj le, če se mu izroči zavarovalna listina, razen ako je naprava zavarovalne listine izključena.

(4) Za zavarovalno dobo v zmislu tega zakona velja, ako premija ni odmerjena po krajših razdobjih, doba enega leta.

(5) Ako je zavarovalec z ozirom na dogovorjeni pogodbeni čas dovolil znižanje premije, more ob predčasni razvezi pogodbe terjati doplačilo zneska, za katerega bi se bila premija odmerila višje, ako bi se bila pogodba sklenila le za dobo, v kateri je dejansko obstajala. Ako se zavarovalna pogodba odpove po § 61, se ne more terjati tako doplačilo.

(6) Za premije v zmislu tega zakona veljajo tudi prispevki, ki jih je plačevati pri zavarovalnicah na vzajemnost (naklade, doplačila itd.). Ako je plačevati take prispevke šele po preteku zavarovalne dobe, za katero so določeni, se ne uporabljajo predpisi § 29.

§ 24.

Dolžnost prinašanja.

Zavarovatelj mora pošiljati zavarovalcu premijo na svojo nevarnost in na svoje stroške. Ako je pa dal zavarovalec pobrati premijo pri zavarovatelju ob najmanj treh zaporednih rokih, je zavarovatelj šele tedaj dolžen jo zopet pošiljati, ako je zavarovalec to pismeno zahteval.

§ 25.

(1) Za čas plačila velja, ako se plačuje premija s posredovanjem pošte, čas, v katerem se je znesek premije odposlal po pošti ali na pošti nakazal ali vplačal.

Čas plačila premije po pošti. Potrdilo plačila.

(2) Ako ne pripravi že način vplačila plačniku zadostnega listinskega potrdila, mora zavarovalec potrjevati plačila premij, ne da bi bilo treba plačnikove zahteve.

§ 26.

(1) Plačne premije ali druga plačila, ki mu gredo na podstavi pogodbe, mora sprejemati zavarovalec, četudi zavarovatelj ne pritrdi plačilu, tudi od zastavnega upnika ali pogodovanca, ki je pridobil pravico do zavarovalčeve dajatve (§ 132, odstavek 1).

Plačilo po zastavnem upniku ali pogodovancu.

(2) Zastavna pravica do zavarovalne terjatve se more uveljavljati tudi zaradi tistih zneskov in njihovih obresti, ki jih je zastavni upnik porabil za plačevanje premij ali drugih plačil, ki gredo zavarovalcu na podstavi pogodbe.

§ 27.

Zavarovalec more znesek plačne premijske terjatve ali druge terjatve, ki mu gre na podstavi pogodbe, odbiti od dajatve, ki mu je naložena na podstavi iste pogodbe, četudi se dajatev ne dolguje zavarovatelju, temveč komu drugemu.

Zavarovalčeva pravica odbijanja.

§ 28.

(1) Ako se premija, ki jo je plačati pred pričetkom ali ob pričetku zavarovanja, ne plača pravočasno, more zavarovalec odstopiti od pogodbe, dokler premija ni plačana. Za odstop velja, ako se premija ne zahteva sodno v treh mescih od dneva plačnosti.

Posledice zamude premijskega plačila: a) zamuda pred pričetkom ali ob pričetku zavarovanja.

(2) Ako premija ob času, ko nastopi zavarovalni primer, še ni plačana, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve.

(3) Ako je pa zavarovalec v roku treh mesev sodno zahteval premijo, je zavezan dajlatvi, ako nastopi zavarovalni primer v dobi, za katero se izterjava premija, četudi ob času nastopa premija ni plačana. Dolžnosti dajatve pa je prost, ako se je odrekel zahtevi še pred nastopom zavarovalnega primera.

§ 29.

b) Zamuda
po pričetku
zavarovanja.

(1) Ako se premija, ki jo je plačati po pričetku zavarovanja, ne plača dne zapadlosti, je pozvati zavarovatelja pismeno na njegove stroške, naj plača, ter naznaniti pravne posledice nadaljnje zamude plačila; pri tem mu je določiti najmanj en mesec dodatnega roka. Ta poziv more izostati, ako se je zavarovatelj najraneje osem dni pred dnevom zapadlosti pismeno opomnil na plačilo in obvestil o pravnih posledicah zamude plačila, ter se mu je dovolil vsaj en mesec dodatnega roka, tekočega od dneva zapadlosti.

(2) Ako je zavarovatelj ob poteku dodatnega roka zaostal s plačilom premije, more zavarovalec, dokler premija ni plačana, zavarovalno pogodbo razvezati s takojšnjo močjo (odpovedati brez odpovednega roka). Za odpoved velja, ako se premija ne zahteva sodno v treh mescih po preteku dodatnega roka.

(3) Ako nastopi zavarovalni primer po preteku dodatnega roka in ako je ob času nastopa zavarovatelj zaostal s plačilom premije, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve.

(4) Ako je zavarovalec sodno zahteval plačilo zaostale premije, se uporabljajo predpisi § 28, odstavek 3.

§ 30.

Pravica do
višje premije
in odpovedna
pravica za-
varovalca
zaradi po-
manjkljivih
podatkov.

(1) Ako je podal zavarovatelj ob sklepu pogodbe pomanjkljivo navedbo o znatni okolnosti nevarnosti (§ 3, odstavek 1), odstop zavarovalca pa je izključen, ker zavarovatelja ne zadeva krivda, more zavarovalec, ako mu gre po načelih, merodajnih za njegov opravični obrat, zaradi večje nevarnosti večja premija, od zavarovatelja pismeno zahtevati, naznanivši mu pravne posledice zamude plačila, naj plača v enem mesecu večjo premijo od pričetka tekoče zavarovalne dobe naprej. Ako se večja premija ne plača v tem roku, velja, kakor da je zavarovatelj odpovedal pogodbo.

(2) Ako se pa večja nevarnost po načelih, merodajnih za zavarovalčev opravični obrat, tudi za večjo premijo ne prevzame, more zavarovalec odpovedati pogodbo s pismeno izjavo z odpovednim rokom najmanj enega meseca.

(3) Pravica zahtevati večjo premijo prestane, ako se ne uveljavlja v enem mesecu potem, ko je zavarovalec izvedel za pomanjkljivost navedb. Isto velja o odpovedni pravici, ako se ne izvršuje v teku oznamenjene dobe.

(4) Ako se razveže pogodba po odstavku 1 ali odstavku 2, gre zavarovalcu dogovorjena premija do konca zavarovalne dobe, v kateri je zvedel za pomanjkljivost navedb, ako pa dobi odpoved moč šele v naslednji zavarovalni dobi, do konca zavarovalnega razmerja.

§ 31.

(1) Ako se je zaradi določenih okolnosti, ki večajo nevarnost, dogovorila večja premija, more zavarovatelj, ako te okolnosti odpadejo ali izgubijo svoj pomen v času med tem, ko se je ponudba stavila in sprejela, ali po sklepu pogodbe, zahtevati primerno znižanje premije za bodočo zavarovalno dobo.

Pravica do
znižanja pre-
mije.

(2) Isto velja, ako se je odmera večje premije povzročila s pomotnimi navedbami zavarovatelja o taki okolnosti.

§ 32.

(1) Ako se je dogovorilo, da imej kršenje dolžnosti, ki jo je izpolniti nasproti zavarovalcu pred nastopom zavarovalnega primera, za posledico izgubo pravice do zavarovalčeve dajatve, more zavarovalec, ako se krši dolžnost, dokler ni nastopil zavarovalni primer, brez odpovednega roka odpovedati pogodbo v teku enega mesca, ko je zvedel o kršenju dolžnosti, razen ako zavarovatelja ne zadeva krivda, da se je kršila dolžnost.

Dogovori
o izgubi.

(2) Ako je nastopil zavarovalni primer, ne da bi se bila prej odpovedala pogodba, se zavarovalec ne more sklicevati na dogovor o izgubi, ako zavarovatelja ne zadeva krivda ali ako kršenje dolžnosti, ki se je prevzela, da se zmanjša nevarnost ali da se zabrani povečanje nevarnosti, ni vplivalo niti na nastop zavarovalnega primera niti na obseg dajatve, ki je naložena zavarovalcu. Isto velja, ako je potekel rok za izvršenje odpovedne pravice zavarovalca (odstavek 1) in se pogodba ni odpovedala.

(3) Na dogovor o izgubi, ki se je ukrenil, ako bi se kršila dolžnost, ki jo je izpolniti po nastopu zavarovalnega primera, se ne more sklicevati zavarovalec, ako zavarovatelja ne zadeva naklep ali velika nemarnost ali ako kršenje ni vplivalo niti na ugotovitev zavarovalnega primera niti na ugotovitev ali obseg dajatve, naložene zavarovalcu.

(4) Zavarovalcu gre premija kljub razvezi zavarovalne pogodbe do konca zavarovalne dobe, v kateri je zvedel, da se je kršila dolžnost, ako pa dobi odpoved moč šele v naslednji zavarovalni dobi, do konca zavarovalnega razmerja.

(5) Ti predpisi se ne uporabljajo na dogovor, s katerimi se dovoljuje zavarovalcu pravica, da zahteva, ako se krši dolžnost, ki jo je izpolniti nasproti njemu, pogodbeno kazen, ali da odpove pogodbo, ako se je dogovoril odpovedni rok najmanj enega mesca.

§ 33.

(1) Povečanje nevarnosti, ki jo je prevzel zavarovalec, pride v poštev le tedaj, kadar je znatno in se nanaša na okolišnost nevarnosti, ki je ali oznamljena v zavarovalni listini ali o kateri je bil vprašan zavarovatelj ob sklepu pogodbe (§ 3, odstavek 1).

(2) Ako se je nevarnost tako povečala po sklepu pogodbe, more zavarovalec pogodbo odpovedati.

(3) Ako se je nevarnost povečala brez sodelovanja zavarovatelja ali ako so zavarovatelja prisilile okoliščine, neodvisne od njegove volje, da jo je povečal ali to dovolil, se mora zavarovalec držati odpovednega roka najmanj enega mesca.

(4) Zavarovalčeva odpovedna pravica preneha, ako se ne izvršuje v teku enega mesca potem, ko je zavarovalec zvedel, da se je povečala nevarnost, ali ako je odpalo povečanje nevarnosti ali ako ni več znatno.

§ 34.

(1) Zavarovatelj mora povečanje nevarnosti, ki se je povzročilo z njegovo voljo, naznaniti zavarovalcu, še preden nastopi, drugo povečanje nevar-

nosti (§ 33. odstavek 3) pa nemudoma, ko je zvedel, da je nastopilo.

(2) Ako opusti pravočasno naznanilo, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve, ako nastopi zavarovalni primer, dokler obstaja povečana nevarnost. Ta pravna posledica pa ne nastopi:

1. ako zavarovatelja ne zadeva krivda, da se je naznanilo opustilo ali zakasnilo;

2. ako povečanje nevarnosti ni vplivalo niti na nastop zavarovalnega primera niti na obseg dajatve, ki je naložena zavarovalcu;

3. ako je ob nastopu zavarovalnega primera potekel rok za izvrševanje zavarovalčeve odpovedne pravice (§ 33. odstavek 4) in se ni odpovedala pogodba;

4. ako se v § 33. odstavek 3. omenjeno povečanje nevarnosti ni naznanilo pravočasno, zavarovalni primer pa nastopi prej nego en mesec po času, v katerem bi bil moral zavarovalec prejeti naznanilo.

§ 35.

Zavarovalcu gre premija kljub razvezi zavarovalne pogodbe do konca zavarovalne dobe, v kateri je zvedel, da se je povečala nevarnost, ako pa dobi odpoved moč šele v naslednji zavarovalni dobi (§ 33. odstavek 3 in 4), do konca zavarovalnega razmerja.

§ 36.

Povečanje nevarnosti, ki se povzroči z interesom zavarovalca ali z dogodkom, za katerega je odgovoren zavarovalec, ali ker to zahteva človečnost, ne prihaja v poštev.

§ 37.

Predpisi §§ 33 do 36 se uporabljajo tudi na povečanje nevarnosti, ki se zgodi v času med tem, ko se stavi in sprejme ponudba zavarovanja, ki pa ni bilo znano zavarovalcu, ko je sprejel ponudbo.

§ 38.

(1) Ako so pogoji, po katerih je zavarovalec zaradi pomanjkljivih navedb ob sklepu pogodbe ali po predpisih o povečanju nevarnosti upravičen

Skupno zavarovanje.

Povečanje nevarnosti.

odstopiti od pogodbe ali jo odpovedati ali prost dolžnosti dajatve, dani le za del reči ali oseb, na katere se nanaša zavarovanje, nastopi upravičenost ali oprostitev zavarovalca za ostali del le, ako je misliti, da bi samo za ta del ne bil sklenil pogodbe po istih določilih.

(2) Ako se zavarovalec posluži pravice odstopa ali odpovedi za del reči ali oseb, ima zavarovatelj pravico odpovedati zavarovalno razmerje za ostali del; odpoved pa se ne more izjaviti za poznejši čas nego za konec zavarovalne dobe, v kateri dobi zavarovalčev odstop ali njegova odpoved moč. Ako odpove zavarovatelj, gre zavarovalcu premija do konca tekoče zavarovalne dobe.

§ 39.

(1) Zavarovatelj je dolžen naznaniti zavarovalcu nastop zavarovalnega primera nemudoma, ko je zvedel zanj.

(2) Nadalje je dolžen dajati zavarovalcu na zahtevanje vsako pojasnilo, ki je potrebno, da se dožene zavarovalni primer ali obseg zavarovalčeve dajatve, in mu dovoliti za ta namen potrebna poizvedovanja.

(3) Dokaze more terjati zavarovalec za povračilo izdatkov v gotovini toliko, kolikor se more po praviči domnevati, da jih naj nabavi zavarovatelj.

(4) Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovore, po katerih se morejo določna dejanstva dokazati le z določenimi dokazili ali po katerih bodi zavarovalčeva dajatev plačna šele, ko se dožene zahteva s pripoznavo, poravnavo ali pravomočno sodbo.

§ 40.

(1) Denarne dajatve zavarovalca so plačne s potekom enega mesca po naznanilu zavarovalnega primera; ako se pa poizvedbe, ki so potrebne, da se dožene zavarovalni primer in obseg zavarovalčeve dajatve ali da se dožene pravica do prejema, brez zavarovalčeve krivde ne morejo

končati v roku enega mesca, nastopi plačnost šele štirinajsti dan po sklepu poizvedb.

(2) Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovor, s katerim se zavarovalec oprošča dolžnosti plačevati zamudne obresti.

§ 41.

(1) Ako poizvedbe, ki so potrebne, da se dožene zavarovalni primer in obseg zavarovalčeve dajatve, še niso končane do poteka enega mesca izza naznanila zavarovalnega primera, more zavarovatelj, čigar pravica do prejema je dognana, zahtevati plačilo na račun v višini zneska, ki ga mora zavarovalec najmanj plačati po položaju stvari.

(2) Tek tega roka je zaviran, dokler se zavira dovršitev poizvedb po zavarovateljevi krivdi.

§ 42.

Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovore, ki se razlikujejo od predpisov §§ 23, odstavek 3 do 6, stavek 1, 24, 25, 28 do 37, 38, odstavek 2, 39, odstavek 1 do 3, 40, odstavek 1, 41 zavarovatelju na kvar ali od predpisov § 26 zastavnemu upniku ali pogodovancu na kvar.

3. Poglavje.

Zavarovalni agenti.

§ 43.

Zavarovalni agent, kateremu je zavarovalec poveril tudi le posredovanje zavarovalnih opravil (posredovalni agent), velja za pooblaščenega, da v zavarovalnem oddelku, za katerega je postavljen:

1. sprejema ponudbe za sklep, podaljšanje ali premembo zavarovalne pogodbe ter preklic takih ponudb;

2. sprejema od zavarovatelja odpovedne in odstopne izjave in druge izjave in naznanila, ki se tičejo zavarovalnega razmerja;

3. izroča zavarovalne listine in podaljševalnice, ki jih je izdal zavarovalec.

Zavarovateljeve dolžnosti po zavarovalnem primeru; nedopustni dogovori o dokazu in plačnosti.

Plačila na račun odškodninske vsote.

Prisilni predpisi.

Posredovalni agent.

Plačnost zavarovalne zahteve.

§ 44.

Agent za
sklepanje.

Zavarovalni agent, ki je od zavarovalca pooblaščen sklepati zavarovalne pogodbe (agent za sklepanje), ima tudi oblast dogovoriti premembo ali podaljšanje takih pogodb ter podajati odpovedne in odstopne izjave.

§ 45.

Okrajni
agent.

Ako je zavarovalni agent postavljen izrečno za določen okraj, se omejujejo njegove oblasti na opravila in pravna dejanja, ki se nanašajo na zavarovalne pogodbe o rečeh, ki so v okraju, ali z osebami, ki navadno bivajo v okraju.

§ 46.

Omejitev
oblasti
agentov.

Da velja omejitev s predpisi §§ 43 in 44 dovoljenih oblasti zoper tretjo osebo, ji je treba dopuščati le tedaj, ako je poznala omejitev, ko je opravila opravilo ali pravno dejanje, ali ako je ni poznala, dasi je bila v ponudnici in v zavarovalni listini ali v pismenem obvestilu, izročenem ji, opozorjena na to, ali iz druge velike nemarnosti. Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovor, ki se razlikuje od tega.

§ 47.

Znanje in
napačne
navedbe
agenta.

(1) Kolikor je po predpisih tega zakona ali po določilih pogodbe zavarovalčevu znanje pravnega pomena, je znanje agenta za sklepanje gledé zavarovanj, ki jih je sklenil, enako zavarovalčevemu znanju. Znanje posredovalnega agenta pa je enako zavarovalčevemu znanju le tedaj, ako ga je pridobil na podstavi naznanila ali izjave, gledé katere velja, da je pooblaščen jo sprejeti.

(2) Ako je zavarovalni agent z napačnimi navedbami o bistvenih okoliščinah zapeljal, da je kdo sklenil zavarovalno pogodbo, ne nastane nikaka obveznost za premotenega nasproti zavarovalcu.

(3) Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovor, ki se razlikuje od teh predpisov zavarovalatelju na kvar.

(Slovenisch.)

II. Poglavje.

Zavarovanje škod.

1. Poglavje.

Obči predpisi.

§ 48.

(1) Pri zavarovanju škode je zavarovalec dolžen po pogodbi povrniti škodo na imovini, povzročeno z nastopom zavarovalnega primera.

(2) Dobiček, ki odpade z nastopom zavarovalnega primera, obsega zavarovanje le, kolikor je to posebej dogovorjeno.

Vsebinska
zavarovanja.

§ 49.

Kolikor ni v tem zakonu ali v pogodbi določeno kaj drugega, jamči zavarovalec le do višine dogovorjene zavarovalne vsote.

Zavarovalna
vsota.

§ 50.

(1) Ako zavarovalna vsota izdatno presega vsakočasno vrednost zavarovanega interesa (zavarovalna vrednost), more zahtevati tako zavarovalec kakor zavarovatelj, da se zniža zavarovalna vsota, razmerno znižujé premijo za bodoče zavarovalne dobe.

Zavarovalna
vrednost;
zavarovanje
čez vrednost;
taksa.

(2) Ako je zavarovatelj sklenil pogodbo z namenom, da si iz zavarovanja čez vrednost pridobi po krivici od zavarovalca imovinsko korist, je pogodba nična. Zavarovalcu gre premija, ako mu ob sklepu pogodbe ni bil znan zavarovateljov namen, do konca zavarovalne dobe, v kateri je to zvedel.

(3) Zavarovalna vrednost se more z dogovorom ustanoviti na določen znesek, ki se mora izrečno oznameniti za takso, sicer je dogovor ničn. Taksa velja za vrednost, ki so jo imele zavarovane reči ob času sklepa pogodbe, ako zavarovalec ne dokaže, da znatno presega to vrednost. Dogovor, po katerem naj se nanaša taksiranje na vrednost ob nastopu zavarovalnega primera, je ničn.

§ 51.

Zavarovalna vrednost, ako se zavarujejo reči; zavarovanje skupnosti več reči.

(1) Ako se nanaša zavarovanje na kako reč, velja vrednost reči za zavarovalno vrednost, če se ne podaja kaj drugega iz okolnosti.

(2) Ako je vzeto zavarovanje za skupnost reči, obsega vsakočasno k skupnosti spadujoče reči.

§ 52.

Dolžnost odškodbe ob zavarovanju nad in pod vrednostjo.

(1) Ako presega zavarovalna vsota zavarovalno vrednost ob nastopu zavarovalnega primera, vendar zavarovalec ni dolžen povrniti zavarovalju več nego škodo.

(2) Ako je zavarovalna vsota manjša nego ta vrednost, jamči zavarovalec za škodo le po razmerju, v katerem je zavarovalna vsota k tej vrednosti.

§ 53.

Večkratno zavarovanje.

(1) Ako se zavaruje isti interes zoper isto nevarnost in za isti čas pri več zavarovalcih, mora zavarovatelj vsakemu zavarovalcu nemudoma naznaniti druga zavarovanja ter oznameniti zavarovalce in navesti zavarovalne vsote.

(2) Ob večkratnem zavarovanju so posamezni zavarovalci dolžni plačati odškodnino v razmerju, v katerem so drug k drugemu zneski, kojih plačilo jim je naloženo naproti zavarovatelju po njihovih pogodbah.

§ 54.

Dvojno zavarovanje.

(1) Ako presegajo pri večkratnem zavarovanju zavarovalne vsote skupaj zavarovalno vrednost (dvojno zavarovanje), jamči vsak zavarovalec, kateremu se je podalo naznanilo po § 53, odstavek 1, za celo škodo do višine dajatve, ki mu je naložena po pogodbi; zavarovatelj pa v celem ne more zahtevati več nego znesek škode.

(2) Zavarovalci so dolžni med seboj izravnati zneske v razmerju, v katerem so drug k drugemu zneski, kojih plačilo jim je naloženo po pogodbi nasproti zavarovatelju. Kolikor od enega izmed zavarovalcev ni doseči nanj pripadajočega zneska, morajo drugi plačati primanjkljaj v istem razmerju.

(3) Ako se uporablja na katero izmed zavarovanj inozemsko pravo, more zavarovalec, za katerega velja inozemsko pravo, zahtevati zoper druge zavarovalce izravnavo le, ako je sam po pravu, ki je merodajno zanj, zavezan izravnavi.

(4) Po nastopu zavarovalnega primera zavarovatelj ne more izpremeniti ali razveljaviti nobenega teh več zavarovanj drugim zavarovalcem na kvar.

(5) Ako je vzel zavarovatelj dvojno zavarovanje z namenom, da bi si s tem pridobil od zavarovalca krivično imovinsko korist, je vsaka s tem namenom sklenjena pogodba nična. Zavarovalcu gre, ako mu ob sklepu pogodbe zavarovateljev namen ni bil znan, premija do konca zavarovalne dobe, v kateri je to zvedel.

(6) Ako je sklenil zavarovatelj pogodbo, s katero je nastalo dvojno zavarovanje, ne da bi vedel za drugo zavarovanje, more zahtevati, da se pogodba razveže ali zavarovalna vsota, razmerno zmanjšavši premijo, zniža na tisti delni znesek zavarovalne vrednosti, ki ni založen z drugim zavarovanjem. Razveza ali znižba dobi moč šele s potekom zavarovalne dobe, v kateri se zahteva. Zahtevati se mora nemudoma, ko se je zvedelo.

§ 55.

Zavarovalec je prost dolžnosti dajatve, ako je zavarovatelj nalašč ali z veliko nemarnostjo povzročil zavarovalni primer.

Krivna povzročitev zavarovalnega primera.

§ 56.

(1) Zavarovatelj je dolžen, kadar nastopi zavarovalni primer, po možnosti skrbeti za to, da se odvrne in zmanjša škoda, in pri tem slušati zavarovalčeva ukazila.

Dolžnost reševanja.

(2) Ako je zavarovatelj nalašč ali iz velike nemarnosti kršil to dolžnost, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve toliko, kolikor bi bil obseg škode manjši, če bi se bila pravilno izpolnjevala ta dolžnost.

§ 57.

(1) Potroški, ki jih naredi zavarovatelj, kadar nastopi zavarovalni primer, da odvrne ali zmanjša

Potrošek za reševanje.

škodo, zadenejo, tudi če ostanejo brezuspešni, zavarovalca, kolikor je smel zavarovatelj smatrati, da so po okoliščinah potrebni.

(2) Potroške, ki so se naredili zaradi ukazil, ki jih je dal zavarovalec, je povrniti tudi toliko, kolikor presegajo skupaj z ostalo odškodnino zavarovalno vsoto. Zavarovalec mora za take potroške potrebni znesek založiti na zavarovateljevo zahtevanje.

(3) Pri zavarovanju pod vrednostjo je povrniti potroške le po razmerju, ozamenjenem v § 52, odstavek 2.

§ 58.

Ugotovitevni stroški.

(1) Stroški poizvedb, da se ugotovi zavarovalni primer in da se poizve škoda, zadenejo zavarovalca, kolikor niso bili povzročeni z nepravilnimi navedbami zavarovatelja.

(2) Dogovoriti se more, da mora zavarovatelj plačati stroške razsodnika, ki ga je postavil (§ 11, odstavek 2).

(3) Dogovor, da se zavarovatelj na razpravah za poizvedbo škode ne sme dati zastopati po pooblaščenju, je ničen. Stroške tega pooblaščenca mora plačati zavarovatelj.

§ 59.

Prepoved izpremembe.

(1) Zavarovatelj ne sme izpremeniti stanja, ki ga je povzročil zavarovalni primer, brez zavarovalčeve pritrditve, dokler škoda ni poizvedena, razen ako je taka izprememba potrebna, da se zmanjša škoda, ali v javnem interesu.

(2) Zavarovalec se ne more sklicevati na ta predpis, ako ni nemudoma pričel in izvršil poizvedbe škode.

§ 60.

Jamstvo zavarovalca po zavarovalnem primeru.

Zavarovalec jamči, ako ni dogovorjeno kaj drugega, po nastopu zavarovalnega primera za škodo, povzročeno s poznejšim zavarovalnim primerom, le do višine za plačano odškodnino zmanjšane zavarovalne vsote. Za bodoče zavarovalne dobe mu gre le razmeren del premije.

§ 61.

Pravica odpovedi po nastopu zavarovalnega primera.

(1) Po nastopu zavarovalnega primera ima vsaka stranka, ako zavarovalno razmerje ne preneha po pogodbi samo po sebi, pravico odpovedati

pogodbo, zavarovalec pa le, ako je plačal odškodnino ali ako je zavarovatelj zvijačno zglasil neosnovano odškodninsko zahtevo, zavarovatelj pa le, ako je zavarovalec docela ali deloma odrekel ali zadržal pripoznavo osnovane odškodninske zahteve.

(2) Odpoved mora izjaviti zavarovalec v teku enega mesca po plačilu odškodnine ali po odklonitvi neosnovane odškodninske zahteve, zavarovatelj pa v teku enega mesca po odklonitvi osnovane odškodninske zahteve ali po plačnosti odškodnine.

(3) Zavarovalec se mora držati odpovednega roka najmanj enega mesca; zavarovatelj ne more odpovedati za poznejši čas nego za konec tekoče zavarovalne dobe.

(4) Ako odpove zavarovatelj, gre zavarovalcu premija do konca zavarovalnega razmerja. Ako pa odpove zavarovalec, mu gre tisti del premije, ki pripada na znesek plačane odškodnine, do konca tekoče zavarovalne dobe; od premije, pripadajoče na ostanek zavarovalne vsote, gre zavarovalcu le tisti del, ki ustreza poteklemu času zavarovanja.

§ 62.

(1) Ako ima zavarovatelj pravico do povračila škode zoper tretjo osebo, preide pravica na zavarovalca toliko, kolikor povrne zavarovatelju škodo. Ako je zavarovalec povrnil le del škode, ne sme pravice zoper tretjo osebo, ki je prešla na njega, uveljavljati zavarovatelju na kvar.

Prehod odškodninskih zahtev zoper tretje osebe na zavarovalca.

(2) Ako je povračilna zahteva zavarovatelja naperjena zoper rodbinskega uda, ki živi z njim v domači skupnosti, ali zoper uslužbenca, preide pravica na zavarovalca le, ako je rodbinski ud ali uslužbenec nalašč povzročil škodo.

(3) Ako zavarovatelj opusti svojo povračilno zahtevo zoper tretjo osebo ali pravico, ki služi za zagotovitev zahteve, se zavarovalec oprosti dolžnosti dajatve toliko, kolikor bi bil mogel doseči povračilo iz zahteve ali pravice.

§ 63.

(1) Zavarovalna pogodba preneha, ako interes na zavarovanju ne obstaja ob pričetku zavarovanja ali ako odpade po pričetku zavarovanja. Zavarovalcu gre premija do konca zava-

Ako ni interesa na zavarovanju ali ako odpade.

rovalne dobe, v kateri je zvedel za razlog prenehanja.

(2) Isto velja, ako se je vzelo zavarovanje za bodoč interes in sploh ni nastal interes na zavarovanju.

§ 64.

(1) Ako zavarovatelj otuji zavarovano nepremično reč, preidejo pravice in dolžnosti iz zavarovalne pogodbe na pridobitnika.

(2) Otujitelj ali pridobitnik mora zavarovalcu nemudoma naznaniti otujitev.

(3) Zavarovalcu je treba pustiti zoper sebe veljati prehod zoper njega osnovanih terjatev šele od časa, v katerem je zvedel za otujitev.

(4) Otujitelj in pridobitnik jamčita nerazdelno za premijo, ki pripada na čas, preden je zavarovalec zvedel za otujitev.

§ 65.

(1) Zavarovalec ima pravico pridobitniku odpovedati zavarovalno razmerje z odpovednim rokom najmanj enega mesca. Odpovedna pravica prestane, ako se ne izvršuje v enem mescu po času, v katerem je zavarovalec zvedel za otujitev.

(2) Pridobitnik ima pravico odpovedati zavarovalno razmerje brez odpovednega roka. Odpovedna pravica prestane, ako se ne izvršuje v enem mescu potem, ko je pridobitnik vzel zavarovano nepremično reč v posest; ako pridobitnik ni vedel za zavarovanje, prestane odpovedna pravica šele s potekom enega mesca po času, v katerem je to zvedel.

(3) Zavarovalcu gre premija, ako odpove sam, do konca zavarovalnega razmerja, ako odpove pridobitnik, do konca tekoče zavarovalne dobe. V obeh primerih je otujitelj dolžen plačevati premijo; pridobitnik jamči le za premijo, ki pripada na čas, preden je zavarovalec zvedel za otujitev (§ 64, odstavek 4).

§ 66.

(1) Predpisi §§ 64 in 65 se uporabljajo tudi na vsako drugo menjavo v osebi lastnika za-

varovane nepremične reči, vstevši prisilno dražbanje.

(2) Pri prisilnem dražbanju velja za čas otujitve čas, ko se reč domakne.

(3) Ako se otuji zavarovana nepremična reč s pristojstvom, se uporabljajo glede pristojstva predpisi §§ 64 do 66.

§ 67.

(1) Ako se otuji zavarovana premična reč, preneha zavarovalno razmerje, ko se reč izloči iz otujiteljeve hrambe.

(2) Zavarovalcu gre premija do konca zavarovalne dobe, v kateri je zvedel premembo hrambe.

§ 68.

Ako preidejo zavarovane reči po dediščini, se s tem ne izpreminja zavarovalno razmerje. Razlikujoč se dogovor je ničn, kolikor gre za zavarovanje nepremične reči in njenega pristojstva.

§ 69.

(1) Zavarovatelj more skleniti pogodbo z zavarovalcem v svojem imenu za interes koga drugega, oznamenivši ali ne oznamenivši zavarovančeve osebe (zavarovanje za tuj račun).

(2) V dvomu velja, kakor da je zavarovatelj sklenil zavarovanje za svoj račun.

(3) Ako se zavaruje za tuj račun, gredó pravice iz zavarovalne pogodbe, izvzemši pravico do zavarovalne listine, zavarovalcu. Zavarovanec pa ne more brez zavarovateljeve pritrditve razpolagati s svojimi pravicami ali jih sodno uveljavljati, razen ako je v posesti zavarovalne listine.

(4) Zavarovatelj velja za pooblaščenega v svojem imenu razpolagati s pravicami, ki gredó zavarovalcu iz zavarovalne pogodbe; sprejeti plačilo in prenašati pravice pa je brez zavarovančeve pritrditve upravičen le, ako je v posesti zavarovalne listine.

(5) Dajatev zavarovatelju more zavarovalec nareediti odvisno od tega, da se mu dokaže pritrditev zavarovanca za zavarovanje.

Otujitev
zavarovane
nepremične
reči.

Otujitev
zavarovane
premične
reči.

Prehod
zavarovanih
reči po
dediščini.

Zavarovanje
za
tuj račun.

§ 70.

Zavarovatelj ni dolžen izročiti zavarovancu ali njegovi konkurzni masi zavarovalno listino, preden mu je zadoščeno zaradi zahtev, ki mu gredo zoper zavarovanca z ozirom na zavarovano reč. Za te zahteve si more zadostiti iz odškodninske terjatve zoper zavarovalca in, izterjavši terjatev, iz odškodninske vsote pred zavarovancem in njegovimi upniki.

§ 71.

Kolikor je po predpisih tega zakona vedenje in znanje zavarovatelja pravnega pomena, prihaja ob zavarovanju za tuj račun v poštev tudi vedenje in znanje zavarovanca. Kolikor je znanje kake okolnosti pomembno, kadar se sklene pogodba, ne prihaja v poštev znanje zavarovanca, ako se je sklenila pogodba brez njegove vednosti ali ni bilo moči pravočasno obvestiti zavarovatelja. Zavarovalec pa mora ugovor, da se je pogodba sklenila brez vednosti zavarovanca, pustiti veljati zoper sebe le tedaj, ako mu je zavarovatelj ob sklepu pogodbe naznanil, da se jemlje zavarovanje brez naročila tretje osebe.

§ 72.

Prisilni
predpisi.

Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovore, ki se razlikujejo od predpisov §§ 50, odstavek 1, odstavek 3, stavek 2, 55 do 57, 58, odstavek 1 in 2, 59, 61 do 63 zavarovatelju na kvar. Isto velja o dogovorih, ki se razlikujejo od predpisov §§ 64 do 67 otujtelju ali pridobitniku na kvar.

2. Poglavlje.

Zavarovanje proti ognju.

§ 73.

Vsebinska
zavarovanja.

(1) Ob zavarovanju proti ognju jamči zavarovalec za škodo, ki jo je povročil požar, strela ali razpok v pogodbi oznamene vrste.

Obseg
dolžnosti
povrniti
škodo.

(2) Zavarovalec mora povrniti škodo, ki je nastala s tem, da so se zavarovane reči razdejele ali poškodovale, kolikor sloni razdejanje ali poškodovanje na neposrednjem ali posrednjem učinku ognja ali se povzroči ob požaru z gašenjem, podiranjem, izpraznjevanjem ali sličnimi naredbami.

Isto velja o škodi, ki je nastala s tem, da so zavarovane reči izginile ob požaru.

(3) Na jamstvo zavarovalca za škodo, nastalo s strelo ali razpokom, se primerno uporablajo predpisi odstavka 2.

§ 74.

Zavarovalec ne jamči za škodo po požaru ali razpoku, ki jo povzročijo potres ali vojni dogodki ali ki je posledica punta ali vstaje.

Meje
jamstva.

§ 75.

(1) Ako je vzeto zavarovanje za skupnost reči, se razteza tudi na reči rodbinskih udov in uslužbencev zavarovatelja, ki živijo z njim v domači skupnosti ali izvršujejo svoj poklic na kraju, za katerega velja zavarovanje.

Obseg
zavarovanja
za skupnost
reči.

(2) Na dogovor, po katerem bodi zavarovalec prost dolžnosti dajatve, ako se spravijo reči docela ali deloma v druge prostore kraja (hiša, stanovanje, trgovina, razstava, hlev in dr.), oznamljenega v zavarovalni listini, se more sklicevati zavarovalec le, ako mu gre po načelih, merodajnih za njegov opravični obrat, za zavarovanje v drugih prostorih višja premija.

Izprememba
kraja.

§ 76.

Zavarovalčeva povrnitev škode se ravna:

Povrnitev
škodo.

1. pri poslopih po stroških nove naprave, običajnih v kraju, oziraje se na zmanjšano vrednost, ki so jo povzročili starost, obraba ali drugi vzroki, ako se pa poslopje ne zgradi vnovič, k večjemu po njegovi prometni vrednosti;

2. pri blagu, ki ga je zavarovatelj sam izdelal, po napravnih stroških, pri drugem blagu po nabavnih stroških, v obeh primerih pa k večjemu po prodajni ceni;

3. pri živini po vrednosti, ki jo je imela neposrednje pred nastopom zavarovalnega primera, pri sirovinah, letini in drugih prirodnih pridelkih po poprečnih cenah, dognanih za dan požara;

4. pri domačem orodju in drugih rabnih predmetih, pri delovnem orodju in strojih po stroških nove nabave enakovrstnih reči, oziraje se na zmanjšano vrednost zavarovanih reči, ki so jo povzročili starost, raba ali drugi vzroki.

§ 77.

Zavarovanje
za odpali
dobiček in za
mnogoterni
interes na
isti reči.

(1) Pri zavarovanju za dobiček, ki odpade z zavarovalnim primerom, se ne more dogovoriti določni znesek zavarovalne vrednosti.

(2) Kdor vzame zavarovanje gledé iste reči pri enem zavarovalcu za škodo, pri drugem zavarovalcu za odpali dobiček ali za kak drug poseben interes, ki je v nevarnosti zaradi zavarovalnega primera, mora vsakemu zavarovalcu nemudoma naznaniti druga zavarovanja, oznamenivši zavarovalce in z navedbo zavarovalnih vsot.

§ 78.

Naznanilo
zavarovalnega
primera.

Dolžnosti naznaniti zavarovalni primer se zadosti, ako se odpošlje naznanilo v treh dneh po nastopu zavarovalnega primera.

§ 79.

Razširitev
zastavne
pravice na
poslopju.

(1) Zastavna pravica na zavarovanem poslopju se razteza na odškodninsko terjatev zoper zavarovalca. Gledé odškodninske terjatve veljajoče izvršilne omejitve (§ 290, št. 2 izv. r.) se s tem ne izpreminjajo.

(2) Odškodninski zneski se smejo plačati zavarovatelju, izvzemši v § 81 oznamenjene primere, le s privoljenjem zastavnih upnikov, ki so zavarovalcu zglasili svojo zastavno pravico pred nastopom zavarovalnega primera.

(3) Privoljenje zastavnega upnika velja za podeljeno, ako ga je zavarovalec obvestil o bodočem plačilu odškodninskega zneska in o pravici, da sme zoper to ugovarjati v teku enega mesca, in ako zoper plačilo ni ugovarjal v ozamenjenem roku.

(4) Ako se zastavni upnik ne more obvestiti ali ako ugovarja pravočasno, ima zavarovalec pravico položiti znesek odškodnine na okrajnem sodišču, v čigar okolišu je zavarovano poslopje.

(5) Sodišče mora razdeliti položeni znesek odškodnine na predlog in primerno uporabljaje predpise izvršilnega reda o razdelitvi največje ponudbe, dosežene pri prisilnem dražbanju nepremičnin; pri tem gre zavarovatelju mesto zavezanca.

§ 80.

Pristavek
o vnovični
zgradbi.

(1) Ako je zavarovalec po pogodbi dolžen plačati odškodninsko vsoto le, da se vnovič zgradi zavarovano poslopje ali da se dopolni zavarovanja pritiklina, ali ako izjavi zavarovatelj po nastopu zavarovalnega primera nasproti zavarovalcu, da porabi odškodninsko vsoto le za te namene, se more plačilo zahtevati šele, kadar je zagotovljeno, da se denar porabi določbi ustrezno.

(2) Na reči, nabavljene iz odškodnine, se ne sega z ločeno izvršbo, kolikor se potrebujejo in porabijo, da se vnovič zgradi poslopje ali dopolni pritiklina.

§ 81.

Ako je zavarovalec po pogodbi dolžen plačati odškodninsko vsoto le, da se vnovič zgradi poslopje ali da se dopolni pritiklina, ali ako izjavi zavarovatelj po nastopu zavarovalnega primera nasproti zavarovalcu, da porabi odškodninsko vsoto le za te namene, ima plačilo zavarovatelju tudi nasproti zastavnemu upniku, ki je zavarovalcu zglasil svojo zastavno pravico, moč brez njegove privolitve, ako je zagotovljeno, da se porabi denar določbi ustrezno. Ako se pa naj plača brez te zagotovitve ali ako naj se odškodninska svota sploh ne porabi določbi ustrezno, se primerno uporabljajo predpisi § 79, odstavek 2 do 5.

Stališče
zastavnega
upnika ob
pristavku
o vnovični
zgradbi.

§ 82.

(1) Ako je ob zavarovanju poslopja zavarovalec zaradi zavarovateljevega vedenja prost dolžnosti dajatve, ostane vendar nasproti zastavnemu upniku zavezan dajatvi, razen ako se opusti pravočasno plačilo premije.

(2) Isto velja, ako zavarovalec odstopi od pogodbe po nastopu zavarovalnega primera.

Zavaroval-
čeva dolžnost
le nasproti
zastavnemu
upniku.

§ 83.

(1) Ako je bila zastavna pravica na zavarovanem poslopju zglašena pri zavarovalcu, je dolžen zastavnega upnika nemudoma s priporočenim pismom obvestiti, da se je prekinilo plačevanje premij in da se je pogodba odpovedala iz tega vzroka.

(2) Nasproti takemu zastavnemu upniku ima odpoved, odstop ali drugačno dejanstvo, ki ima za posledico konec zavarovalnega razmerja, moč

Zglasitev
zastavnega
upnika pri
zavarovalcu.

še s potekom enega mesca potem, ko mu je zavarovalec sporočil konec in, ako še ni bil nastopil, čas končanja, ali ko je drugače zvedel za to. To pa ne velja, ako se zavarovalno razmerje odpove, ker se je opustilo pravočasno plačevanje premije, ali ako se konča s konkurzom zavarovalca.

(3) Predpisi odstavka 2 se primerno uporabljajo na veljavnost dogovora med zavarovalcem in zavarovateljem, s katerim se zmanjša zavarovalna vsota ali obseg nevarnosti, za kateri jamči zavarovalec.

(4) Ničnost zavarovalne pogodbe na podstavi §§ 50, odstavek 2, ali 54, odstavek 5, se ne more uveljavljati nasproti zastavnemu upniku, ki je svojo zastavno pravico zglašil pri zavarovalcu. Zavarovalno razmerje pa se konča njemu nasproti s potekom enega mesca potem, ko mu je zavarovalec naznanil ničnost ali je drugače zvedel zanjo.

(5) Ako je zastavni upnik varovanec ali oskrbovanec, mora zavarovalec pošiljati zanj določena poročila varstvenemu ali skrbstvenemu sodišču, ako se mu je naznanila ta lastnost zastavnega upnika in varstveno ali skrbstveno sodišče.

§ 84.

Predpisi § 83 se primerno uporabljajo v prid varovanemu ali oskrbovanemu lastniku zavarovalnega posloplja, ako se je zavarovalcu naznanila ta lastnost lastnika in varstveno ali skrbstveno sodišče.

§ 85.

(1) Stroški v §§ 79, odstavek 3, in 83 omenjenih poročil zadevajo zastavnega upnika ali varovanega ali oskrbovanega lastnika.

(2) Ako zastavni upnik premeni stanovanje, se primerno uporablja predpis § 15, odstavek 1.

§ 86.

Kolikor poplača zavarovalec zastavnega upnika na podstavi predpisov §§ 82 ali 83, preide njegova zastavna terjatev nanj. Prehod se ne more uveljavljati na kvar zastavnemu upniku, ki mu je enak ali je za njim in kateremu nasproti je ostalo jamstvo zavarovalca, za čigar zadostitev pa ni zadoščala odškodninska vsota.

§ 87.

Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovore, ki se razlikujejo od predpisov §§ 75 in 78 na kvar zavarovatelju. Isto velja o dogovorih med zavarovalcem in zavarovateljem, s katerimi se izključujejo ali omejujejo pravice, osnovane v §§ 79, odstavek 1 do 3, 81 do 86 v prid zastavnemu upniku ali varovanemu ali oskrbovanemu lastniku.

§ 88.

(1) Ako je na zavarovanem posloplju realno breme, rentna terjatev ali po predpisih izvršilnega reda pridobljena pravica do poplčila, se primerno uporabljajo predpisi §§ 79 do 87.

(2) Ako je zavarovano posloplje obremenjeno s pravico užitka, se primerno uporabljajo predpisi §§ 79 do 85 in 87.

3. Poglavje.

Zavarovanje proti toči.

§ 89.

Pri zavarovanju proti toči jamči zavarovalec za škodo, ki nastane po vplivu toče na zavarovanih zemeljskih pridelkih.

§ 90.

Zavarovalčeva povrnitev škode se ravna po donosu, ki bi ga bili dali zavarovani zemeljski pridelki, ako bi ne bila prišla toča.

§ 91.

Dolžnosti naznaniti zavarovalni primer se zadosti, ako se odpošlje naznanilo v štirih dneh po nastopu zavarovalnega primera.

§ 92.

Plačilo odškodnine se more odložiti do 31. dne oktobra tekočega leta. Ako pa v tem času še niso spravljani zavarovani zemeljski pridelki, se mora plačati odškodnina nemudoma potem, ko so spravljani pridelki.

§ 93.

Ako odpove zavarovalec po § 61, dobi odpoved moč šele s koncem zavarovalne dobe, v kateri je prišla toča.

Prisilni
predpisi.

Druga
knjižna
bremenja.

Vsebina
zavarovanja.

Povrnitev
škode.

Naznanilo
zavarovalnega
primera.

Plačnost
zavarovalne
zahteve.

Odpovedna
pravica
po nastopu
zavarovalnega
primera.

Prehod
zastavne
terjatve na
zavarovalca.

§ 94.

Otujitev
zemljišča
z zavarovanimi
zemeljskimi
pridelki.

(1) Ako se otuji zemljišče, na katerem so zavarovani zemeljski pridelki, more zavarovalec odpovedati pridobitniku zavarovalno razmerje le za konec zavarovalne dobe, v kateri je zvedel za otujitev; določila o rokih § 65, odstavek 1, se ne uporabljajo.

(2) Ako pridobi kdo na podstavi pravice užitka, zakupne pogodbe ali sličnega razmerja pravico dobivati zavarovane zemeljske pridelke, se primerno uporabljajo predpisi o otujitvi zavarovanega zemljišča po odstavku 1.

§ 95.

Prisilni
predpisi.

(1) Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovore, ki se razlikujejo od predpisov §§ 91 do 93 zavarovatelju na kvar ali od predpisov § 94 pridobitniku ali upravičencu za dobivanje sadov na kvar.

(2) Rok za vložbo ugovora v zmislu § 2, odstavek 1, se more znižati; toda znašati ne sme manj nego osem dni. Pravtako so dopustni dogovori, ki se razlikujejo od predpisov § 57 o povračilu potroška za reševanje.

4. Poglavje.

Zavarovanje živine.

§ 96.

Vsebina
zavarovanja.

(1) Pri zavarovanju živine jamči zavarovalec za škodo, ki nastane s smrtjo (poginom, zakolom v sili) zavarovanega živinčeta.

(2) Zavarovanje se more vzeti tudi za škodo, ki nastane zaradi bolezni ali nezgode zavarovanega živinčeta, ki nimajo za posledico njegovega pogina.

§ 97.

Meje
jamstva.

Zavarovalec ne jamči:

1. za škodo, ki nastane zaradi kuge ali bolezni in za katero je po zakonu povrniti škodo iz javnih novcev, četudi se je pravica do povračila izgubila, ker so se kršili predpisi kugopazne policije;

2. za škodo, ki jo povzročijo vojni dogodki ali ki je posledica punta ali vstaje;

3. za škodo, ki jo povzroči požar, strela, razpok, povodenj ali potres;

4. za škodo, ki nastane, kadar ali ker se prevažajo zavarovana živinčeta po železnicah, ladjah ali drugih prevoziilih, ter o priliki nakladanja in razkladanja, ki je s tem v zvezi;

5. za škodo, ki nastane s porabljanjem konj na dirkališčih ali za druge sportne namene.

§ 98.

Na dogovor, da bodi zavarovalec prost dolžnosti dajatve, ako se zavarovano živinče odstrani iz določenega kraja, se more sklicevati zavarovalec le, ako je odstranitev trajala dalje nego osem dni.

Izprememba
kraja.

§ 99.

Zavarovatelj je dolžen zavarovalcu nemudoma naznaniti razen smrti tudi vsako znatno obolenost ter vsako znatno nezgodo zavarovanega živinčeta, tudi če obolenosti ali nezgode ni smatrali za primer zavarovanja. Dolžnosti naznanila se zadosti, ako se odpošlje naznanilo v dveh dneh po nastopu dogodka.

Dolžnost
naznanila ob
zavarovalnem
primeru, ter
ob obolenosti
in nezgodah.

§ 100.

Zavarovalec ima pravico vsakčas na svoje stroške ogledati in preiskati zavarovana živinčeta.

Pravica
zavarovalca
ogledati in
preiskati
živinče.

§ 101.

(1) Ako oboli zavarovano živinče ali ako ga zadene nezgoda, mora zavarovatelj, ako obolenost ali nezgoda ni neznatna, nemudoma poklicati živinozdravnika ali, ako to ni mogoče, izvedenca.

Rešilna
dolžnost
in potrošek
za reševanje.

(2) Stroškov krmljenja in strežbe ter stroškov živinozdravniške preiskave in zdravljenja ni treba, da bi povrnil zavarovalec.

(3) Stroške prve živinozdravniške preiskave, ako oboli zavarovano živinče, morata plačati po enakih delih zavarovalec in zavarovatelj.

§ 102.

Grdo
ravljanje in
zanemarjanje
živinčeta.

Ako je zavarovatelj nalašč ali iz velike nemarnosti zelo grdo ravnal z živinčeto ali ga je zanemarjal, ako zlasti, če je živinče obolelo ali se mu je zgodila nezgoda, nalašč ali iz velike nemarnosti ni poklical živinozdravnika ali izvedenca, kar bi moral storiti po § 101. odstavek 1, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve, razen ako grdo ravnanje ali zanemarjanje ni vplivalo niti na nastop zavarovalnega primera niti na obseg zavarovalcu naložene dajatve.

§ 103.

Poboj v sili.

(1) Zavarovalec ne sme pobiti v sili živinčeta brez privoljenja zavarovalca, razen ako se je oblastveno odredilo pobiti ga ali ako je smel zavarovatelj po okoliščinah smatrati, da je tako nujno, da se ni moglo čakati na zavarovalčevo izjavo.

(2) Ako je zavarovatelj v sili pobil živinče proti temu predpisu, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve.

(3) Ako zavarovatelj ni dopustil poboja v sili, ki ga je zaukazal zavarovalec, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve toliko, kolikor bi bil obseg škode manjši, če bi se bil zavarovatelj pravilno vedel.

§ 104.

Povrnitev
škode.

Ako povzroči bolezen ali nezgoda smrt zavarovanega živinčeta, se ravna povrnitev škode zavarovalca po vrednosti, ki jo je imelo živinče neposrednje pred nastopom obolevnosti ali nezgode.

§ 105.

Odpovedna
pravica po
nastopu
zavarovalnega
primera.

Vsaka stranka ima pravico odpovedati zavarovalno razmerje po § 61. Ako je pa eno izmed več zavarovanih živinčet zapadlo nalezljivi bolezni, bodisi da je imela za posledico smrt ali ne, ne gre zavarovalcu pravica odpovedi.

§ 106.

Prehod
zahtev
jamčevanja.

(1) Ako gre zavarovatelju zahteva jamčevanja zaradi kaknega nedostatka zavarovanega živinčeta, preide zahteva na zavarovalca, kolikor povrne zavarovalec zavarovatelju z nedostatkem povzročeno škodo. Prehod se ne more uveljavljati zavarovatelju na kvar.

(2) Ako je zavarovatelj opustil zahtevo jamčevanja ali jo je izgubil po svoji krivdi, postane

(Slovenisch).

zavarovalec prost dolžnosti dajatve toliko, kolikor bi bil mogel iz zahteve doseči povrnitev.

§ 107.

Zavarovalec jamči tudi za smrt živinčeta, ki nastopi v enem mesecu po koncu zavarovalnega razmerja, ako jo je povzročila obolevnost ali poškodba, ki je nastala v pogodbenem času.

Podaljšanje
jamstva čez
pogodbeni
čas.

§ 108.

(1) Ako se otuji zavarovano živinče, se uporabljajo predpisi § 67.

Otujitev
zavarovanega
živinčeta.

(2) Ako pa nastopi smrt živinčeta še v tekoči zavarovalni dobi ali v enem mesecu po premembni hrambe zaradi nedostatka, za katerega mora otujitelj po zakonu jamčevati pridobitniku, ostane zavarovalec odgovoren zavarovatelju do višine zahteve jamčevanja.

§ 109.

Ako preide inventar zemljišča z zemljiščem z otujitvijo ali po dediščini na koga drugega, se uporabljajo glede živinčet, spadajočih k inventarju, predpisi §§ 64 do 66 in 68.

Prehod
inventarja
posestva.

§ 110.

Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovore, ki se razlikujejo od predpisov §§ 98, 99, stavek 2, 101, odstavek 3, 102 do 109 zavarovatelju ali pravnemu nasledniku na kvar.

Pristilni
predpisi.

5. Poglavje.

Prevozno zavarovanje.

§ 111.

(1) Pri prevoznem zavarovanju trpi zavarovalec nevarnosti, katerim je izpostavljeno blago, kadar se prevaža po kopnem ali po notranjem vodovju, ali katerim so izpostavljene ladje pri plovstvu po notranjem vodovju.

Vsotina
zavarovanja

(2) Pri zavarovanju ladje jamči zavarovalec tudi za škodo, ki zadene zavarovatelja s tem, da mora povrniti škodo tretjim osebam, ker je zavarovana ladja trčila ob drugo ladjo.

§ 112.

Zavarovanje zoper nevarnosti plovstva po notranjem vodovju obsega tudi škodo, ki nastane zavarovalcu s tem, da se mora, da se reši ladja in naklad iz skupne nevarnosti, žrtvovati njegovo lastno ali tuje blago.

§ 113.

Obseg
jamstva.

(1) Pri zavarovanju blaga zoper nevarnosti prevažanja po notranjem vodovju trpi zavarovalec nevarnost rabe majhnih plovil pri nakladanju ali razkladanju, ako je raba v kraju običajna.

(2) Ako se prevažajo zavarovano blago z drugo nego v zavarovalni pogodbi določeno ladjo ali po kopnem, ne jamči zavarovalec; jamči pa, ako se je prememba odredila po pričetku zavarovanja zaradi nezgode, za katero mora jamčiti zavarovalec, ali ako se po pričetku zavarovanja brez zavarovalčeve pritrditve izpremeni način prevažanja ali se opusti potovanje ladje. Zavarovanje obsega v teh primerih tudi stroške prekladanja in začasnega vkladanja ter večje stroške nadaljnjega prevažanja.

§ 114.

Meje
jamstva.

Zavarovalec ne jamči:

1. pri zavarovanju blaga za škodo, ki jo nalašč ali z nemarnostjo povzroči odpošiljač ali prejemnik;

2. za škodo, ki jo povzročijo naravna kakovost blaga (zlasti s tem, da se notranje izpridi, da blago pojema, da se navadno premoči), pomankljiv omot ali podgane ali miši, razen ako je taka škoda nastala, ker se je zakasnilo potovanje, kar je povzročila nezgoda, za katero mora jamčiti zavarovalec;

3. pri zavarovanju ladje za škodo, ki nastane iz tega, da ladja ob nastopu potovanja ni bila v stanju, sposobnem za vožnjo, ali ni bila pravilno opremljena ali ni imela pravega moštva, ali ki se povzroči le z navadno obrabo, s starostjo, gnilobo ali črvivostjo;

4. za škodo, ki se povzroči z vojnimi dogodki, ali ki je posledica punta ali vstaje;

5. za škodo, prizadeto zaradi zamude pri prevažanju z izgubami na konjunkturi, kurzu ali obrestih;

6. za škodo, ki jo povzročijo nevarnost ledu ali razpočnine.

§ 115.

Doba
zavarovanja
blaga.

Jamstvo zavarovalca se razteza na ves čas, v katerem je zavarovano blago na potovanju, oznamenjenem v pogodbi; prične se z oddajo blaga prevozniku in se konča z njegovo izročitvijo prejemniku ali, ako je izročitev ovirana, z zakonito položbo ali zakonito prodajo blaga.

§ 116.

Doba
zavarovanja
ladij.

(1) Pri zavarovanju ladje, ki je vzeta za potovanje, se prične jamstvo zavarovalca s časom, v katerem se prične vzprejemati naklad, ali, ako ni vzprejeti naklada, z odhodom. Jamstvo se konča s časom, ko je končano razkladanje naklada na kraju namembe, ali, ako ni razkladati naklada, s prihodom na kraj namembe. Ako zavarovatelj nepristojno zakasni razkladanje, se konča zavarovanje s časom, v katerem bi se bilo končalo razkladanje brez te zakasnitve.

(2) Ako se vzprejema naklad za novo potovanje, preden je končano razkladanje, se konča zavarovanje s časom, ko se začne vzprejemati nov naklad.

(3) Ako se potovanje opusti po pričetku zavarovanja, stopi za konec zavarovanja kraj, kjer se neha potovanje, na mesto kraja namembe.

§ 117.

Povrnitev
škode pri
blagu.

(1) Pri zavarovanju blaga se ravna zavarovalčeva povrnitev škode po navadni trgovinski vrednosti in, ako je ni, po navadni vrednosti, ki jo je imelo blago v času pričetka zavarovanja na kraju odpošiljatve, prištevisi zavarovalne stroške ter tiste stroške, ki nastanejo dotlej, da prevzame prevoznik blago.

(2) Ako se blago poškoduje, je vrednost, ki jo ima blago v poškodovanem stanju na kraju namembe, odbiti od vrednosti, ki bi jo imelo na tem kraju v nepoškodovanem stanju; ulomek zavarovalne vrednosti (odstavek 1), ki ustreza razmerju zmanjšane vrednosti k vrednosti v nepoškodovanem stanju, velja za znesek škode.

§ 118.

Povrnitev
škode pri
ladjah.

(1) Pri zavarovanju ladij se ravna zavarovalčeva povrnitev škode po vrednosti, ki jo je imela ladja ob pričetku zavarovanja.

(2) Ako se ladja poškode, velja za škodo, če se dá ladja še popraviti, znesek stroškov popravila in nadomestila poškodovanih delov; pri tem je odbiti primeren znesek z ozirom na znižbo vrednosti popravljenih delov, ki je že bila nastala ob nastopu zavarovalnega primera, ter z ozirom na vrednost starih kosov, kar jih je še in ki so se ob popravljanju nadomestili z novimi.

(3) Ako se poškodovana ladja ne more več popraviti, je škoda razlika med zavarovalno vrednostjo (odstavek 1) in vrednostjo sestavin ladje v poškodovanem stanju.

§ 119.

(1) Ako se zavaruje blago, zavarovalec nima pravice odpovedati pogodbe zaradi povečanja nevarnosti (§ 33, odstavek 3), ki je nastalo neodvisno od zavarovateljeve volje. Zavarovatelj ni dolžen takega povečanja nevarnosti naznaniti zavarovalcu.

(2) Ako odpove pri zavarovanju ladje zavarovalec zavarovalno razmerje, dokler je ladja na potovanju, zaradi povečanja nevarnosti, ki je nastalo neodvisno od zavarovateljeve volje, nima odpoved moči pred koncem potovanja. Ako nastopi zavarovalni primer med potovanjem, je zavarovalec zavezan dajatvi, četudi se ni naznanilo povečanje nevarnosti.

(3) Ako se je pa kršila dolžnost naznanila že pred pričetkom potovanja, se uporabljajo predpisi odstavka 2 le, ako je zvedel zavarovalec še pred pričetkom potovanja, da se je povečala nevarnost.

(4) Ako se otujijo zavarovano blago ali zavarovane ladje, dokler so na potovanju, ne preneha zavarovanje s časom, določenim v § 67, odstavek 1, temveč šele s koncem potovanja.

6. Poglavje.

Zavarovanje odgovornosti.

§ 120.

(1) Pri zavarovanju odgovornosti je zavarovalec dolžen zavarovatelja odškodovati za dajatev, ki jo mora zavarovatelj dati tretji osebi zaradi dejanstva, nastalega v dogovorjenem času, na podlagi v pogodbi ozamenjenega razmerja odgovornosti.

(2) Ako mora zavarovatelj zaradi zahteve tretje osebe dati varščino, se razteza zavarovalčeva dolžnost tudi na dajatev varščine.

§ 121.

(1) Zavarovanje obsega tudi sodne in izvensodne stroške odvracanja zahteve, ki jo je stavila tretja oseba, ter stroške zagovarjanja v kazenskem postopanju, ki se je uvedlo zaradi dejanja, ki bi moglo osnovati zavarovalno zahtevo. To velja tudi tedaj, ako tretji osebi ni dati odškodnine.

(2) Zavarovalec mora povrniti stroške toliko, kolikor so se morali potrošiti.

(3) Ako so se stroški potrošili v pravdi, ki jo je povzročil zavarovalec, ali sicer na njegovo ukazilo, jih mora povrniti brez ozira na zavarovalno vsoto.

(4) Ako mora zavarovatelj po pogodbi ali po zakonitem predpisu sam trpeti del škode, mora zavarovalec povrniti stroške le v tem razmerju.

§ 122.

(1) Ničen je dogovor, da bodi zavarovalec zavezan dajatvi tudi tedaj, ako je zavarovatelj nalašč krivično povzročil nastop dejanstva, za katero je odgovoren tretji osebi.

(2) Isto velja o dogovoru, da naj zavarovalec jamči za denarne kazni, ki jih nalagajo sodišča ali politična oblastva.

§ 123.

(1) Ako je vzeto zavarovanje za odgovornost iz opravnega obrata, se razteza na odgovornost, ki je osebam, ki jih je zavarovatelj namestil za vodstvo ali nadzorovanje obrata ali dela obrata, naložena v tej lastnosti. Zavarovanje je v tem oziru zavarovanje za tuj račun.

(2) Ako je hkratu več takih oseb odgovornih za isto dejanstvo, je dajatev, ki jo mora dati zavarovalec, porazdeliti po razmerju, v katerem so odškodninski zneski, ki jih morajo plačati posamezniki, k skupnemu znesku odškodnine.

Obseg
jamatva.

Nični
dogovori.

Zavarovanje
za
podjetnikovo
odgovornost.

Povečanje
nevarnosti
in otujitev.

Vsebine
zavarovanja.

(3) Ako se podjetje otuji, dá v zakup ali ako ga na podlagi sličnega razmerja prevzame tretja oseba, se primerno uporabljajo predpisi §§ 64 do 66.

§ 124.

Naznanilo
zavarovalnega
primerja.

(1) Dolžnosti naznaniti zavarovalni primer se zadosti, ako se odpošlje naznanilo v osmih dneh po času, v katerem je tretja oseba uveljavila svojo zahtevo izvensodno nasproti zavarovatelju ali se je uvedlo kazensko postopanje zaradi dejanja, ki osnuje zahtevo. Ako uveljavlja tretja oseba svojo zahtevo sodno zoper zavarovatelja, mora zavarovatelj to nemudoma naznaniti zavarovalcu.

(2) Zavarovalcu, ki vstopi v pravdo, gre mesto sospornika po § 20 c. p. r. Na dogovor, s katerim se nalaga zavarovatelju dolžnost, da se dá v pravdi zastopati po osebi, ki jo imenuje zavarovalec, se more sklicevati zavarovalec le tedaj, ako je nasproti zavarovatelju pripoznal svojo dolžnost za dajatev.

(3) Ako nastopi dejanstvo, ki osnuje zahtevo tretje osebe, po preteku v § 29 določenega dodatnega roka, preden se je plačala premija, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve, ako je zavarovatelj v času plačila premije vedel, da je nastopilo to dejanstvo.

§ 125.

Plačnost
zavarovalne
zahteve.

(1) Zavarovalec mora plačati odškodnino v osmih dneh po času, v katerem je zavarovatelj zadostil zahtevi tretje osebe ali se je zahteva dognala s pravomočno sodbo, s pripoznavo ali poravnavo. Stroške, ki jih je povrniti po § 121, mora plačati zavarovalec v osmih dneh po naznanilu pravomočno dognanega zneska.

(2) Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovor, po katerem bodi zavarovalec prost dolžnosti dajatve, ako zavarovatelj brez njegove pritrditve poplača tretjo osebo ali pripozna njeno zahtevo, če zavarovatelj ni mogel odreči poplačila ali pripoznave brez očitne krivice in če pri tem ni šel dalje, nego je njegova pravna dolžnost.

§ 126.

Ako so rodbinski udje zavarovatelja, ki živé z njim v domači skupnosti, dolžni povrniti mu škodo, za katero se je vzelo zavarovanje, ne preide povračilna zahteva na zavarovalca (§ 62).

Povračilna
zahteva zoper
rodbinske udje
ne preide.

§ 127.

(1) Tretja oseba ima zaradi svoje zahteve zoper zavarovatelja zastavno pravico do njegove odškodninske terjatve iz zavarovalne pogodbe.

Zakonita za-
stavna pravica
tretje osebe
do zavarovalne
terjatve.

(2) Zastavna pravica se more uveljavljati tudi zoper ostale upnike in zoper konkurzno maso zavarovatelja.

§ 128.

Zavarovalec ima pravico, ko je poprej obvestil zavarovatelja, plačati odškodnino, ki gre zavarovatelju, kolikor je zavarovatelj dolžen dajatev tretji osebi, neposrednje tej tretji osebi. Na zavarovateljevo zahtevanje je zavarovalec dolžen plačati tretji osebi.

Dajatev tretji
osebi.

§ 129.

Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovore, ki se razlikujejo od predpisov §§ 121, 124 do 126 na kvar zavarovatelju.

Pristilni pred-
pis.

III. Poglavje.

Zavarovanje življenja.

§ 130.

Pri zavarovanju življenja je zavarovalec dolžen po nastopu zavarovalnega primerja plačati v pogodbi določeni znesek glavnice ali rente.

Vsebina
zavarovanja.

§ 131.

(1) Zavarovanje se lahko vzame na življenje zavarovateljevo ali koga drugega. Ako se vzame zavarovanje za primer smrti koga drugega, je treba za veljavnost pogodbe in v § 132, odstavek 2, določenih odredb pismene pritrditve tega drugega, razen ako oče ali mati vzame zavarovanje za primer smrti svojega nedoletnega otroka.

Zavarovanje
na tuje živ-
ljene.

(2) Zavarovanje na življenje otroka izpod štirinajst let je nično toliko, kolikor bodi zavarovalec po pogodbi za primer smrti pred dovršenim štirinajstim letom starosti zavezan dajatvi, ki pre-sega navadne pogrebne stroške ali najvišji znesek, ki ga nadzorno obilstvo določi na to.

(3) Kolikor ima po predpisih tega zakona znanje in vedenje zavarovatelja pravni pomen, pride pri zavarovanju na življenje koga drugega v poštev tudi znanje in vedenje tega drugega.

§ 132.

(1) Tretja oseba, kateri v prid je vzeto zavarovanje (pogodovanec), pridobi, ako pogodba ne določa kaj drugega, pravico do zavarovalčeve dajatve šele z nastopom zavarovalnega primera.

(2) Ako se zavaruje glavnica, je v dvomu smatrati, da je zavarovatelju pridržana oblast, da sme do nastopa zavarovalnega primera brez zavarovalčeve pritrditve razpolagati z zahtevo iz zavarovalne pogodbe med živimi ali za primer smrti, torej tudi tretjo osebo oznameniti za pogodovanca ali na pogodovančevo mesto postaviti drugega, tudi če ga je bil prej oznamenil v pogodbi.

(3) Ako pogodovanec ne pridobi zahteve, gre zahteva zavarovatelju.

§ 133.

(1) Ako je pri zavarovanju glavnice več oseb oznamenjenih za pogodovance brez določitve njihovih deležev, so po enakih delih upravičeni za prejemek; delež, ki ga kak pogodovanec ne pridobi, priraste ostalim pogodovancem.

(2) Ako so dediči oznamenjeni za pogodovance brez natančnejšega določila, so v dvomu tiste osebe, ki pridejo do dediščine, upravičeni prejemniki po razmerju svojih dediščin.

(3) Ako je vzeto zavarovanje glavnice za primer smrti v prid imetniku ali prinosniku zavarovalne listine, je zavarovalno vsoto privzeti v zavarovateljevo zapuščino, ako zavarovatelj ni razpolagal z zahtevo med živimi ali za primer smrti.

§ 134.

(1) Ako se je nepravilno navedla starost tistega, na čigar življenje se je vzelo zavarovanje,

in ako se je zaradi tega premija odmerila prenizko, se zniža zavarovalna vsota na tisti znesek, ki ustreza dogovorjeni premiji, ako se dá v podstavo resnična starost ob vstopu, po zavarovalčevih tarifah, ki so bile v veljavi ob sklepu pogodbe.

(2) Zavarovatelj pa more zahtevati pred nastopom zavarovalnega primera, če plača ustrezno višjo premijo ter doplača znesek, ki sme ustrežati k večjemu razliki premije s petodstotnimi obrestimi vred za pretekli čas, da se zavarovalna vsota zopet poviša na prvotni znesek.

(3) Pravica zaradi nepravilne navedbe starosti odstopiti od pogodbe gre zavarovalcu le, ako je resnična starost ob vstopu izven mej, v katerih sklepa zavarovalec po svojem opravičnem načrtu zavarovanja življenj.

(4) Ako se pokaže, da se je premija zaradi nepravilne navedbe starosti odmerila previsoko, jo je od pričetka prihodnje zavarovalne dobe naprej znižati na znesek, ki ustreza resnični starosti ob vstopu, in povrniti razliko med obstoječo premijsko reservo in premijsko reservo, ki je potrebna za resnično starost ob vstopu.

§ 135.

Za povečanje nevarnosti velja le taka pre-memba nevarnosti, ki je v pogodbi z določno navedbo okolnosti, ki jo povzročajo, izrečno ozna-menjena za povečanje nevarnosti in gledé katere je dogovorjeno, da jo je treba naznaniti.

Povečanje
nevarnosti.

§ 136.

(1) Po preteku petih let izza sklepa pogodbe ne more zavarovalec več uveljavljati pomankljivih navedb ob sklepu pogodbe, izvzemši primer ne-pravilne navedbe starosti, razen ako zadeva zavarovatelja zvičajnost.

Neizpodboj-
nost
zavarovanja.

(2) Po preteku petih let, kar se je povečala nevarnost, ne more zavarovalec tega več uveljavljati, razen ako se je zvičajno kršila dolžnost naznaniti povečanje nevarnosti.

§ 137.

(1) Po preteku prvega pogodbenega leta more zavarovatelj vsakčas odpovedati pogodbo brez odpovednega roka.

Zavarova-
teljeva pravica
odpovedi.

(2) Ako se premija po preteku prvega pogodbenega leta ne plača v dodatnem roku, ki ga je

Zavarovanje
v prid tretjim
osebam.

Razlaganje
pristavka
gledé ugod-
nosti.

Nepravilna
navedba sta-
rosti.

določil zavarovalec (§ 29, odstavek 1), velja, kakor da je zavarovatelj odpovedal pogodbo.

§ 138.

Samomor.

(1) Ako se je oseba, na koje življenje je vzeto zavarovanje, sama usmrtila, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve, razen ako se je storilo dejanje v stanju po bolezni motenega duševnega delovanja, ki izključuje svobodno določanje volje.

(2) Zavarovalec jamči v vsakem primeru, ako je bila pogodba ob času samomora že pet let nepretrgoma v moči.

§ 139.

Premišljena
usmritev.

(1) Ako je vzeto zavarovanje na življenje koga drugega nego zavarovatelja, je zavarovalec prost dolžnosti dajatve, ako je zavarovatelj premišljeno z nezakonitim dejanjem povzročil smrt tega drugega.

(2) Ako je pri zavarovanju na smrt tretja oseba oznamljena za pogodovanca, velja, kakor da se ni oznamenila, ako je ta tretja oseba z nezakonitim dejanjem premišljeno povzročila smrt tistega, na čigar življenje je vzeto zavarovanje.

§ 140.

Naznanilo
zavaroval-
nega primera.

(1) Dolžnost naznaniti zavarovalni primer obstaja le, ako je smrt določena za zavarovalni primer. Naznanilni dolžnosti se zadosti, ako se odpošlje naznanilo v treh dneh po nastopu zavarovalnega primera.

(2) Ako gre pravica do dajatve tretji osebi, je njej naložena naznanilna dolžnost; isto velja o dolžnosti dati pojasnilo in priskrbeti dokaze (§ 39, odstavek 2 in 3).

§ 141.

Prenaredba
v premije
prosto
zavarovanje
in odkup.

(1) Ako se je plačala premija za dobo treh let, more zavarovatelj vsakčas zahtevati prenarredbo zavarovanja v premije prosto zavarovanje z zmanjšano zavarovalno vsoto (redukcija).

(2) Pri zavarovanju glavnice, pri katerem je nastop zavarovalnega primera gotov, more zavarovatelj, ako se je plačala premija za dobo treh let, zahtevati razvezo pogodbe in plačilo pogoditvene vsote (odkup).

§ 142.

(1) Ako odpove zavarovatelj ali ako se opusti plačevanje premije (§ 137), ko se je plačevala premija za dobo treh let, se z odpovedjo ali s potekom za plačevanje premije določenega dodatnega roka (§ 29, odstavek 1) zavarovanje samo od sebe prenaredi v premije prosto zavarovanje z zmanjšano zavarovalno vsoto.

(2) Pri zavarovanju glavnice, pri katerem je nastop zavarovalnega primera gotov, pa more zavarovatelj v enem mesecu po odpovedi ali po preteku dodatnega roka zahtevati odkup namesto prenarredbe.

(3) V § 29, odstavek 1, za primer, da se opusti plačevanje premij, predpisani poziv zavarovatelju mora obsegati opozoritev na nastopajočo prenarredbo zavarovanja.

(4) Dopusten je dogovor, da naj se zavarovanje v primerih odstavka 1 samo od sebe prenaredi v premije prosto zavarovanje za polno zavarovalno vsoto, toda z omejeno dobo zavarovanja.

§ 143.

Zavarovanja, ki so vzeta le za primer smrti z zavarovalno dobo, ki ne presega deset let, se niti ne prenaredijo niti ne odkupijo.

§ 144.

(1) Zavarovalec mora podlage, na katerih je preračunati ob odkupu odkupno vsoto in ob prenarredbi v premije prosto zavarovanje zmanjšano vsoto ali omejeno dobo, določiti v običih zavarovalnih pogojih.

(2) Zavarovalec mora zavarovatelju pismeno naznaniti prenarredbo ali nakaz odkupne vsote v enem mesecu potem, ko se je stavila zahteva (§§ 141, 142, odstavek 2), prenarredbo, ki nastopi sama od sebe, pa nemudoma po preteku v § 142, odstavek 2, oznamljenega roka. Ob prenarredbi je v poročilu opozoriti zavarovatelja na pravice, ki so mu podeljene po § 145.

§ 145.

Ako se je pogodba razvezala po § 137, toda brez plačila pogoditvene vsote, ali po §§ 141, 142 prenarredila v premije prosto zavarovanje,

Prenaredba
zavarovanja,
ki nastopi
sama od sebe.

Izključitev
prenaredbo
in odkupa.

Ugotovitev
preračunskih
podlag za
prenaredbo
in odkup.

Obnovitev
zavarovanja.

more zavarovatelj v treh mescih po preteku dneva, do katerega je bila premija plačana, zahtevati obnovitev prvotne pogodbe, če dodatno plača premije, pripadajoče na vmesni čas, s pet odstotnimi obrestmi največ.

§ 146.

Vrnitev
premijske
reserve.

(1) Ako se zavarovanje glavnice za primer smrti, pri katerem je nastop zavarovalnega primera gotov, razveljavi z odstopom ali odpovedjo zavarovalca ali ako je pri takem zavarovanju zavarovalec prost dolžnosti dajatve, mora vrniti znesek na zavarovanje pripadajoče premijske reserve, ako se je plačala premija za dobo treh let. V primeru § 139, odstavek 1. pa zavarovalec ni dolžen vrniti premijske reserve.

(2) Premijsko reservo je preračunati za konec zadnje zavarovalne dobe. Dotlej še ne plačane obroke premije je odbiti.

§ 147.

Izvršba na
zahteve iz
zavarovanja.

Pod izvršbo v prid upnikom zavarovatelja so njegove imovinskopravne zahteve iz pogodbe o zavarovanju življenja, kolikor in dokler more razpolagati z njimi.

§ 148.

Rubež in
vsebinska ru-
bežna zastav-
na pravice.

(1) Zahteve se zarubijo z vročitvijo dovolila izvršbe zavarovalcu (§ 294 izv. r.), ako se pa glasi zavarovalna listina na imetnika ali prinosnika, po predpisu § 296 izv. r.

(2) S tem pridobljena zastavna pravica se razteza na vse imovinskopravne zahteve zavarovatelja iz zavarovalne pogodbe, ako ni bilo dovolilo izvršbe omejeno na posamezne zahteve.

§ 149.

Preodkaz
v izterjavo.

(1) Zarubljene zahteve zavarovatelja se uporabijo s tem, da se preodkažejo v izterjavo.

(2) To pooblašča zahtevajočega upnika zlasti, da more v imenu zavezanca zahtevati od zavarovalca odkup in plačilo odkupne vsote.

§ 150.

(1) Ako se sega z izvršbo na zavarovalno zahtevo ali ako se razglasi konkurz o zavarovateljevi imovini, more imenoma oznamljeni pogodbavec z zavarovateljevo pritrditvijo namesto zavarovatelja vstopiti v zavarovalno pogodbo, ako vrne zahtevajočemu upniku ali konkurzni masi odkupno vsoto.

Vstopna prava
pogodbo-
vanca, zakon-
skega druga
in otrok
zavarovatelja.

(2) Ako pogodbavec ni oznamljen ali ne imenoma, gre enaka pravica zavarovateljevemu zakonskemu drugu in njegovim otrokom.

(3) Vstop se zgodi tako, da se naznani zavarovalcu; naznaniti se more le v enem mescu potem, ko je upravičenec za vstop izvedel o rubežu ali ko se je razglasil konkurz.

§ 151.

Ako se glasi zavarovalna listina na imetnika ali prinosnika, more zavarovalec vendar odrediti dajatev imetniku ali prinosniku, ako njegova upravičenost ni dokazana. Dobroverni zavarovalec se oprosti z dajtvijo imetniku ali prinosniku.

Zavarovalne
listine na
imetnika ali
prinosnika.

§ 152.

(1) Pri ljudskem zavarovanju se ne uporabljajo predpisi §§ 1, 28, 29, 137 in 144, odstavek 2.

Ljudsko
zavarovanje.

(2) Premije se ne morejo sodno terjati.

(3) Ker se je opustilo plačevanje premij, je zavarovalec le tedaj prost dolžnosti dajatve, ako je zaostanek dosegel znesek četrtletne premije. Ako se to zgodi, velja, kakor da je zavarovatelj odpovedal pogodbo. Ako so se pa plačale premije za dobo treh let, se zavarovanje samo od sebe preneha v premije prosto zavarovanje (§ 142).

(4) Ako se je pogodba z odpovedjo zavarovatelja brez plačila pogoditvene vsote razvezala ali preneha v premije prosto zavarovanje, more zavarovatelj v teku šestih mesecev po preteku dne, do katerega je bila plačana premija, zahtevati obnovitev prvotne pogodbe v zmislu § 145.

§ 153.

(1) Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovore, ki se razlikujejo od predpisov §§ 134

Prisilni
predpisi.

do 146, 150 do 152 ali v primeru § 144, odstavek 1, od obeh zavarovalnih pogojev na kvar zavarovatelju ali pogodovancu ali upravičencem za vstop.

(2) V zavarovalnih pogojih pa se lahko določi z odobrenjem nadzornega oblastva drugo v §§ 141 in 142 omenjeni način preuredbe v premije prosto zavarovanje ter drugo v § 146 omenjeni preračun zneska, ki ga je povrniti.

IV. Poglavje.

Zavarovanje proti nezgodam.

§ 154.

Vsebina
zavarovanja.

Pri zavarovanju proti nezgodam je zavarovalec dolžen opraviti v pogodbi določeno plačilo glavnice ali rente ali sicer dogovorjeno dajatev, ako tistega, na čigar osebo je sklenjeno zavarovanje, zadene nezgoda v pogodbi oznamene vrste.

§ 155.

Zavarovanje
proti nezgo-
dam drugih.

(1) Zavarovanje se lahko sklene proti nezgodam, ki se pripetijo zavarovatelju, ali proti nezgodam, ki se pripetijo komu drugemu.

(2) Zavarovanje proti nezgodam, ki se pripetijo komu drugemu, velja v dvomu, kakor da je sklenjeno za tuj račun. Na tako zavarovanje se primerno uporabljajo predpisi §§ 69 do 71.

(3) Ako se sklene zavarovanje proti nezgodam, ki se pripetijo komu drugemu, za svoj račun, je treba za veljavnost pogodbe pismene pritrditve tega drugega. Kolikor ima zavarovateljevo znanje in vedenje po predpisih tega zakona pravni pomen, pride v takem primeru v poštev tudi znanje in vedenje tega drugega.

§ 156.

Skupno zava-
rovanje za
podjetje.

Ako se podjetje, za katero je sklenjeno skupno zavarovanje, otuji, dá v zakup ali ako ga prevzame tretja oseba na podstavi sličnega razmerja, se primerno uporabljajo predpisi §§ 64 do 66.

§ 157.

Pri zavarovanju glavnice se uporabljajo predpisi §§ 132 in 133 o zavarovanju v prid tretjim osebam.

Zavarovanje
v prid tretjim
osebam.

§ 158.

(1) Zavarovalec je prost dolžnosti dajatev, ako je tisti, ki ga je zadela nezgoda, nalašč ali z veliko nemarnostjo povzročil nezgodo. Isto velja, ako se je sklenilo zavarovanje proti nezgodam, ki se pripetijo komu drugemu, za svoj račun in ako je zavarovatelj nalašč povzročil nezgodo s krivičnim dejanjem.

Krivna
povzročitev
nezgode.

(2) Ako je pri zavarovanju v prid tretji osebi tretja oseba nalašč povzročila nezgodo s krivičnim dejanjem, velja, kakor da se tretja oseba ni oznamenila.

§ 159.

Dopusten je dogovor, da bodi zavarovalec prost dolžnosti dajatev, ako nastopijo posledice nezgode šele po preteku enega leta ali daljše dobe.

Določitev
roka za
jamstvo.

§ 160.

Zavarovatelj mora, kolikor je mogoče, skrbeti za to, da se odvrnejo in zmanjšajo posledice nezgode, in pri tem slušati zavarovalčeva ukazila, kolikor se ne zahteva od njega kaj nepravilnega.

Reševalna
dolžnost.

§ 161.

(1) Odškodnina je plačna štirinajst dni po sklepu zdravljenja.

Plačnost od-
škodnine;
plačilo na
račun.

(2) Ako je plačevati dnevno odškodnino, se more vsakikrat po preteku enega mesca zahtevati plačilo na račun, ki ustreza višini dnevne odškodnine za minuli mesec.

§ 162.

Predpisi § 58 o ugotovitvenih stroških, § 63, ako ni interesa na zavarovanju in ako odpade, § 135 o povečanju nevarnosti in § 140, odstavek 2, o dolžnosti tretje osebe naznaniti in dajati pojasnilo, se primerno uporabljajo.

Primerno
uporabljanje
predpisov
o zavarovanju
škod in o za-
varovanju
življenja.

§ 163.

Prisilni
predpisi.

Zavarovalec se ne more sklicevati na dogovore, ki se razlikujejo od predpisov §§ 158 do 162 zavarovatelju ali tretji osebi na kvar.

V. Poglavje.

Sklepni in prehodni predpisi.

§ 164.

Polje, na
katerem se
uporablja
zakon.

(1) Predpisom tega zakona so zavezane zavarovalne pogodbe, ki jih sklepa po zakonu ustanovljena in za obrat dopuščena zavarovalnica.

(2) Predpisi tega zakona se ne uporabljajo na pogodbe pomožnih blagajnic, ustanovljenih po zakonu z dne 16. julija 1892. l. (drž. zak. št. 202), na vsa zavarovalna razmerja nosilcev zavarovanja javnega prava in na nadomestne pogodbe, sklenjene z zavarovalnicami v področju pokojninskega zavarovanja nameščencev.

§ 165.

Predpisi tega zakona se ne uporabljajo na pomorsko zavarovanje, pozavarovanje in zavarovanje žrebov.

§ 166.

(1) V tem zakonu določene omejitve pogodbene prostosti se ne uporabljajo pri prevoznem zavarovanju in kreditnem zavarovanju, pravtako ne pri zavarovanju škod, pri katerem se oznamenjajo zavarovani interesi le po vrsti in se nalagajo zavarovalcu posamez šele, ko nastanejo (tekoče zavarovanje).

(2) Minister za notranje stvari more v po razumu s pravosodnim ministrom z ukazom, ki se razglaša v državnem zakoniku, docela ali deloma razveljaviti v tem zakonu določene omejitve pogodbene prostosti za zavarovalne pogodbe, ki jih sklepajo po zakonu ustanovljene in za obratovanje dopuščene manjše zavarovalnice na vza-

jemnost ali deželni zavodi za zavarovanje živine na vzajemnost, ki prejemajo priplačila iz javnih novcev, ter za novo nastajajoče zavarovalne stroke.

§ 167.

Naslednji predpisi tega zakona s pripadajočimi omejitvami pogodbene svobode dobé moč 1. dne januarja 1918. l. in se uporabljajo tudi na zavarovalna razmerja, obstoječa ob tem času:

Prehodna
določila;
začetek
veljavnosti.

1. Predpisi § 9 o razveljavi (amortizaciji) in o nadomestnih listinah;

2. predpisi § 10 o pravici do prepisov. Zavarovalec pa mora opozoriti na to pravico le tedaj, ako se izroči zavarovalna listina po 31. dnevu decembra 1917. l.;

3. predpisi § 11 o razsodišču. Ako je v pogodbi, ki je bila 1. dne januarja 1918. l. v moči ali se sklene med 1. dnem januarja 1918. l. in 1. dnem januarja 1919. l., dogovorjeno, da je višino zavarovalčeve dajatve določiti po izvedencih, velja to za dogovor razsodišča v zmislu § 11, odstavka 2;

4. predpisi § 12 o krajevni podsodnosti. Ti predpisi pa se ne uporabljajo na pravde, ki so že tekle 1. dne januarja 1918. l. Ako je v pogodbi, ki je bila 1. dne januarja 1918. l. v moči ali se sklene med 1. dnem januarja 1918. l. in 1. dnem januarja 1919. l., ukrenjen nedopusten dogovor o podsodnosti za tožbe zoper zavarovatelja, velja v § 12, odstavek 3, oznamenjena podsodnost za dogovorjeno;

5. predpisi § 13, odstavek 2 in 3, o naznanilih in izjavah;

6. predpis § 14 o tem, da zavarovalec ve za okolnost, ki jo je naznaniti;

7. predpisi § 15 o premembah stanovanja;

8. predpisi § 16 o pogodbenih kaznih;

9. predpisi § 18 o tem, da se molče podaljša za določen čas dogovorjeno zavarovalno razmerje, in o trajnem zavarovanju;

10. predpisi §§ 19 in 20 o zastaranju zahtev in določitvi rokov zanje. Ti predpisi pa se ne uporabljajo na zahteve, ki so že bile prestale 1. dne januarja 1918. l. Ako je v pogodbi, ki je bila 1. dne januarja 1918. l. v moči ali se sklene med 1. dnem januarja 1918. l. in 1. dnem janu-

arja 1919. l., ukrenjen po §§ 20 in 22 nedopustnega dogovora o določitvi roka za zavarovalno zahtevo, stopi na mesto tega dogovora v § 20, odstavek 2, določena uredba;

11. predpisi § 21 o učinku konkurza in poravnalnega postopanja. Ako je v pogodbi, ki je bila 1. dne januarja 1918. l. v moči ali se sklene med 1. dnem januarja 1918. l. in 1. dnem januarja 1919. l., ukrenjen za zavarovatelja neugodnejši dogovor za primer, da se razglasi konkurz ali poravnalno postopanje o njegovi imovini, stopi na mesto tega dogovora v § 21, odstavek 2, določena odpovedna pravica zavarovalca;

12. predpis § 23, odstavek 4, o trajanju zavarovalne dobe;

13. predpisi §§ 24 in 25 o plačevanju premij;

14. predpisi § 26 o plačilih zastavnega upnika ali pogodovanca;

15. predpisi § 27 o odbitni pravici zavarovalca;

16. predpisi § 31 o pravici znižati premijo;

17. predpisi § 32 o dogovorih o izgubi. V § 32, odstavek 1, določeni mesečni rok za izvrševanje odpovedne pravice zavarovalca se začne s 1. dnem januarja 1918. l., ako je zavarovalec zvedel pred tem časom o kršenju dolžnosti;

18. predpis § 36 o povečanju nevarnosti, ki ne pride v poštev;

19. predpisi § 39 o dolžnostih zavarovatelja po zavarovalnem primeru in o nedopustnih dogovorih o dokazu in plačnosti ter ustrezni predpisi §§ 78, 91, 99, stavek 2, 124, odstavek 1, 140 in 162;

20. predpisi §§ 40, 41, 92, 125, odstavek 1, in 161 o plačnosti zavarovalne zahteve;

21. predpis § 50, odstavek 1, o zavarovalni vrednosti in zavarovanju čez vrednost;

22. predpis § 58, odstavek 3, o pooblaščenцу zavarovatelja ob poižvedbi škode;

23. predpisi § 63 ter ustrezni predpis § 162 o tem, da izgubi pogodba moč, ker ni interesa na zavarovanju;

24. predpisi §§ 64 do 68 in § 109 o otujevanju in podedovanju zavarovanih reči, ter ustrezni predpisi § 94. Navedeni predpisi pa se ne uporabljajo na otujilve in dediščine, ki so se zgodile pred 1. dnevom januarja 1918. l.;

25. predpisi §§ 122, 124, odstavek 2, 125, odstavek 2, 127 in 128 o zavarovanju odgovornosti;

26. predpisi §§ 132 in 133 ter ustrezni predpis § 157 o zavarovanju v prid tretjim osebam in o razlaganju pristavka o ugodnosti.

27. predpisi § 147 do 150 o izvršbi na zahteve iz zavarovanja in o pravici vstopa pri zavarovanih življenja.

28. predpisi §§ 164 do 166 o ozemlju, v katerem se uporablja ta zakon.

§ 168.

(1) Ostali predpisi tega zakona, dobé moč 1. dne januarja 1919. l.

(2) Naslednji predpisi s pripadajočimi omejitvami pogodbene svobode se uporabljajo tudi na zavarovalna razmerja, obstoječa 1. dne januarja 1919. l.:

1. predpisi § 29 o zamudi plačila premij po začetku zavarovanju in predpis § 124, odstavek 3, ki je s tem v zvezi. Ti predpisi pa se ne uporabljajo na premijo, ki je postala plačna pred 1. dnem januarja 1919. l.;

2. predpisi §§ 43 do 46 o oblastih zavarovalnih agentov, toda le, kolikor pridejo v poštev pravna dejanja, ki se izvrše po 31. dnevu decembra 1918. l.; nadalje predpisi § 47, odstavek 1, o pomenu znanja zavarovalnih agentov, kolikor se je to znanje doseglo po 31. dnevu decembra 1918. l.; končno predpisi § 47, odstavek 2;

3. predpisi §§ 79 do 88 o zavarovanje poslopij zoper ogenj.

§ 169.

Ako se zavarovalno razmerje izrečno ali molče (§ 18) podaljša po 1. dnevu januarja 1918. l., se uporabljajo od te podaljšbe naprej predpisi tega zakona na nadaljevano razmerje.

§ 170.

(1) Cesarski ukaz z dne 22. novembra 1915. l. (drž. zak. št. 343), s katerim se uvajajo predpisi o zavarovalni pogodbi (zavarovalni red), izgubi moč 1. dne januarja 1918. l.

(2) Izvršiti ta zakon je poverjeno Mojemu pravosodnemu ministru in Mojemu ministru za notranje stvari.

V Laksenburgu, 23. dne decembra 1917. l.

Karol s. r.

Seidler s. r.

Toggenburg s. r.

Schauer s. r.

502.

Ukaz ministra za notranje stvari v porazumu s pravosodnim ministrom z dne 24. decembra 1917. l.

o razveljavi omejitev pogodbene svobode za nekatere skupine zavarovalnih pogodb.

Na podstavi § 166, odstavek 2, zakona z dne 23. decembra 1917. l. (drž. zak. št. 501) o zavarovalni pogodbi (z. o z. p.) se ukazuje tako:

Člen I.

Polje, na katerem se uporablja ta ukaz.

(1) Predpisi tega ukaza veljajo za zavarovalne pogodbe, ki jih sklepajo zakonito ustanovljene in za obratovanje pripuščene manjše zavarovalnice na vzajemnost in deželni zavodi za zavarovanje živine na vzajemnost, ki prejemajo priplačila iz javnih novcev.

(2) Za manjše zavarovalnice na vzajemnost veljajo v § 44 ministrstvenega ukaza z dne 5. marca 1896. l. (drž. zak. št. 31) (zavarovalni pravilnik) oznamljena zavarovalna društva.

(3) Predpisi tega ukaza se ne uporabljajo na zavarovalne pogodbe za življenje, pri katerih presegajo zavarovalne dajatve naslednje meje:

a) pri dosmrtnem zavarovanju za primer smrti (zlasti tudi na „pogrebino“ ali „prispevek k pogrebnim stroškom“) znesek 500 K;

b) pri zavarovanju bale in drugem zavarovanju glavnice, čigar sklepanje dovoljuje nadzorno oblastvo manjšim zavarovalnicam, znesek 2000 K;

c) pri zavarovanju rente dnevno dajatev 4 K.

Člen II.

Razveljava omejitev pogodbene svobode.

V zakonu o zavarovalni pogodbi določene omejitve pogodbene svobode se docela ali deloma razveljavljajo za nastopno oznamenjene zavarovalne stroke po naslednjih določilih.

§ 1.

Za vse zavarovalne stroke.

(1) Predpis § 1, odstavek 2, z. o z. p. o potrebnosti obvezne ponudbe se razveljavlja.

(2) Rok za vgovarjanje v zmislu § 2, odstavek 1, z. o z. p., se more znižati; znašati pa ne sme manj nego štirinajst dni.

§ 2.

Za zavarovanje živine.

1. Zavarovalnica se more proti predpisom § 50, odstavek 1 in 3, z. o z. p., sklicevati na dogovor, po katerem mora za trdno zavarovalno vrednost živinčeta za prvo zavarovalno dobo veljati cenilna vrednost, ki jo je poizvedela vzprejemna komisija in ki se je dognala porazumno. Isto velja gledé poznejših zavarovalnih dob za vrednost, poizvedeno ob obdobjni cenitvi („dodatnem ogledu“) in ustanovljeni sporazumno.

2. V kolikor dobi tak dogovor v posameznem primeru moč, izgubi prisilni predpis § 104, z. o z. p. moč.

3. Prisilni predpis § 101, odstavek 3, z. o z. p., izgubi moč.

§ 3.

Za bolniško zavarovanje in zavarovanje življenja.**a) Predpisi z. o z. p. za vse zavarovalne stroke.**

1. Bolniškim zavarovalnicam (bolniškim blagajnicam) in zavarovalnicam za življenje more nadzorno oblastvo proti predpisu § 11, odstavek 1, z. o z. p., dovoliti dogovor po pravilih, da se naj spori iz zavarovalne pogodbe odločajo po stalnem društvenem razsodišču.

2. V kolikor nastopi po točki 1 pristojnost razsodišča, se more znižati rok § 20, odstavek 2, z. o z. p. za uveljavljanje zahteve; znašati pa ne sme manj nego tri mesece.

3. Gledé posledic zamude plačila premije se more dogovoriti po izberi:

- a) da se premije ne morejo sodno (po razsodišču) terjati, da postane nadalje zavod zaradi opustitve plačevanja premij le tedaj prost dolžnosti dajatve, ako je zaostanek dosegel pri zavarovanju življenja znesek četrletne premije, pri bolniškem zavarovanju znesek šesttedenske premije, in da se končno, ako se zgodi poslednje, smatra, da je zavarovatelj odpovedal pogodbo. V primeru takega dogovora izgube moč predpisi §§ 28 in 29, z. o z. p., § 137, z. o z. p., in § 145, z. o z. p., kolikor se nanaša na § 137, z. o z. p.
- b) da je premije plačevati mesečno ali v krajših rokih in da se more opustiti plačilni poziv v zmislu § 29, odstavek 1, z. o z. p., ako zavarovatelj vnovič zaostane v treh mescih po dnevu zapadlosti tiste premije, gléde katere se je izdal plačilni poziv v zmislu § 29, odstavek 1, z. o z. p.; v nadaljnjem se zmislu primerno uporabljajo predpisi § 29, odstavek 2 do 4, z. o z. p. Kolikor po takem dogovoru ni določiti dodatnega roka, izgubi moč tudi § 137, odstavek 2, z. o z. p.

§ 4.

b) Predpisi z. o z. p. o zavarovanju življenja.

1. Za pogodbe, ki jih sklepajo bolniške blagajnice v okviru bolniške podpore, da se daje

prispevek k pogrebnim stroškom (pogrebnina), izgube moč obvezni predpisi III. poglavja zakona o zavarovalni pogodbi.

2. Za druge pogodbe o zavarovanju življenja se more s pritrditvijo nadzornega oblastva po pravilih določiti:

- a) da se v primeru § 134, odstavek 1, z. o z. p., zniža zavarovalna vsota za znesek, ki ne presega razlike premij s petodstotnimi obrestimi posameznih plačnosti premij vred:
- b) da je v primeru § 134, odstavek 3, z. o z. p., v vseh okolištinah dati odpravnino;
- c) da je v primeru § 134, odstavek 4, z. o z. p., brez obresti vrniti premije, ki so se plačale preveč;
- d) da je v tistih primerih, za katere določa zakon o zavarovalni pogodbi prenapredbo v premije prosto zavarovanje, odkup ali povračilo premijske reserve, pripadajoče na zavarovanje, povrniti primeren del plačanih premij za odpravnino. V takem primeru izgube moč prisilni predpisi §§ 141 do 143 in 146, potem §§ 144 in 145, kolikor je zanje pogoj oznamljena prenapredba. Podlage za odmero odpravnine je ustanoviti po § 144, odstavek 1, z. o z. p., v obeh zavarovalnih pogojih; prisilni predpis § 153, odstavek 1, se pri tem zmislu primerno uporablja. Predpisi § 144, odstavek 2, o dolžnosti naznaniti nakaz velja tudi za to odpravnino.

§ 5.

c) Dalekosežnejše oblasti nadzornega oblastva.

Gledé takih društev, pri katerih stopa zavarovalni namen za drugimi društvenimi nameni v ozadje, more nadzorno oblastvo razveljaviti tudi druge v zakonu o zavarovalni pogodbi določene omejitve pogodbene svobode. Ali gre za tako društvo, odloči nadzorno oblastvo, zaslišavši društvo ali tiste osebe, ki se poganjajo za ustanovitev društva.

Člen III.

Pričetek veljavnosti.

(1) Predpisi člena II, §§ 2, 3, št. 1 in 2, v zvezi s členom I dobé moč 1. dne januarja 1918. l., ostali predpisi pa 1. dne januarja 1919. l.

(2) Ukaz voditelja ministrstva za notranje stvari v porazumu s pravosodnim ministrom z dne 11. septembra 1916. l. (drž. zak. št. 301) o razveljavi obveznih predpisov zavarovalnega reda za nekatere skupine zavarovalnih pogodb izgubi moč 1. dne januarja 1918. l.

Toggenburg s. r. Schauer s. r.

503.

Ukaz ministra za notranje stvari v porazumu s pravosodnim mini- strom z dne 24. decembra 1917. l.

o pravilih in zavarovalnih pogojih zavarovalnic
na vzajemnost.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l.
(drž. zak. št. 307), s katerim se vlada pooblašča

povodom izrednih razmer, ki jih je povzročilo vojno stanje, ukreniti potrebne odredbe na gospodarskem polju, se ukazuje tako:

§ 1.

Zavarovalnice na vzajemnost niso vezane na določila v pravilih o sklepčnosti organov, poklicanih za sklepanje, kolikor je sklepati o tem, da se pravila in zavarovalni pogoji prilagodijo predpisom zakona o zavarovalni pogodbi.

§ 2.

Ta ukaz dobi moč 1. dne januarja 1918. l. Hkratu izgubi moč ukaz z dne 1. maja 1917. l. (drž. zak. št. 196).

Toggenburg s. r. Schauer s. r.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru,

izhaja v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24, tudi v letu 1918. v nemškem, češkem, italijanskem, hrvaškem, poljskem, rumunskem, slovenskem in ukrajskem jeziku.

Naročnina za celi letnik 1918 državnega zakonika v vsaki teh osmerih izdaj znaša za en izvod — bodisi, da se hodi ponj ali da se ta izvod pošilja poštne prosto — 10 K.

Naročevati je treba v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24, kjer se dobivajo tudi posamezni letniki in posamezni kosi državnega zakonika.

Ker se državni zakonik naročnikom oddaja, oziroma pošilja le, če se je plačala letna naročnina zanj, je ob enem z naročbo plačati tudi zanj pripadajoči znesek; da se more hitro in brez pritožb vročevati po c. kr. pošti, je poleg natančnega naslova stanovanja povedati tudi dotični poštni dostavni okraj.

Posamezni letniki nemške izdaje se dobivajo:

Letnik 1849. za .	5 K 04 h	Letnik 1867. za .	4 K 80 h	Letnik 1885. za .	4 K 32 h	Letnik 1903. za .	10 K 80 h
1850.	12 „ 60 „	1868.	4 „ 80 „	1886.	5 „ 52 „	1904.	6 „ — „
1851.	3 „ 12 „	1869.	7 „ 20 „	1887.	6 „ — „	1905.	7 „ 20 „
1852.	6 „ 24 „	1870.	3 „ 36 „	1888.	10 „ 08 „	1906.	14 „ 40 „
1853.	7 „ 56 „	1871.	4 „ 80 „	1889.	7 „ 20 „	1907.	15 „ 60 „
1854.	10 „ 08 „	1872.	7 „ 68 „	1890.	6 „ 48 „	1908.	10 „ 80 „
1855.	5 „ 64 „	1873.	7 „ 92 „	1891.	7 „ 20 „	1909.	10 „ 20 „
1856.	5 „ 88 „	1874.	5 „ 52 „	1892.	12 „ — „	1910.	10 „ 08 „
1857.	6 „ 84 „	1875.	4 „ 80 „	1893.	7 „ 20 „	1911.	8 „ 40 „
1858.	5 „ 76 „	1876.	3 „ 60 „	1894.	7 „ 20 „	1912.	15 „ — „
1859.	4 „ 80 „	1877.	2 „ 40 „	1895.	8 „ 40 „	1913.	11 „ 40 „
1860.	4 „ 08 „	1878.	5 „ 52 „	1896.	8 „ 40 „	1914.	18 „ — „
1861.	3 „ 60 „	1879.	5 „ 52 „	1897.	18 „ — „	1915.	14 „ 04 „
1862.	3 „ 36 „	1880.	5 „ 28 „	1898.	7 „ 20 „	1916.	15 „ 24 „
1863.	3 „ 36 „	1881.	5 „ 28 „	1899.	12 „ — „	1917.	18 „ 30 „
1864.	3 „ 36 „	1882.	7 „ 20 „	1900.	8 „ 40 „		
1865.	4 „ 80 „	1883.	6 „ — „	1901.	7 „ 20 „		
1866.	5 „ 28 „	1884.	6 „ — „	1902.	9 „ — „		

Posamezni letniki v drugih sedmerih jezikih počenši z l. 1870. se dobivajo po istih cenah kakor nemška izdaja.

Ako se naroči vsaj 10, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika naenkrat, se dovoli 20% popusta, ako se naroči vsaj 25, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika naenkrat, 25% popusta, in ako se naroči vsaj 35, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika naenkrat, 30% popusta.

NB. Tisti kosi državnega zakonika nemške izdaje, ki naročniku sploh niso došli ali pa so mu došli nedostatni, naj se reklamirajo najdalje v štirih tednih potem, ko so izšli, kosi nenemških izdaj pa najdalje v šestih tednih po izdaji kazal in naslovnega lista k posameznim izdajam naravnost v c. kr. dvorni in državni tiskarni na Dunaju, III. okraj, Rennweg št. 16.

Kadar poteče ta rok, se bodo kosi državnega zakonika izročevali brez izjeme le proti plačilu prodajne cene ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 4 h).

Ker so v nemški izdaji vsi letniki od l. 1849. naprej in v izdajah ostalih sedmerih jezikov vsi letniki od leta 1870. naprej povsem popolnjeni, se dobiva ne le vsak posamezni letnik za zgoraj omenjeno prodajno ceno, ampak tudi vsak posamezni kos vseh teh letnikov za prodajno ceno ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 4 h) iz zaloge c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24; s tem je vsakemu moči dopolniti nedostatne (pomanjkljive) letnike ter si liste urediti po tvarinah.